

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA PREVAJALSTVO

KATJA MAVRIČ BORDON

**Uporabni elektronski viri za prevajanje terminologije s
področja krasoslovja**

Magistrsko delo

Ljubljana, 2019

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA PREVAJALSTVO

KATJA MAVRIČ BORDON

**Uporabni elektronski viri za prevajanje terminologije s
področja krasoslovja**

Magistrsko delo

Mentorica: doc. dr. Sonia Vaupot

Univerzitetni študijski program druge
stopnje: Prevajanje

Ljubljana, 2019

ZAHVALE

Najprej bi se rada zahvalila svoji mentorici dr. Sonii Vaupot za vso pomoč in podporo pri izvedbi magistrske naloge. Hvala vam za vašo hitro odzivnost in učinkovitost, za pomoč pri organizaciji analize s študenti in za mentorstvo v procesu nastajanja magistrske naloge.

Zahvaljujem se tudi vsem študentom, ki so bili pripravljeni sodelovati v analizi.

Izveček

Področje krasoslovja je zanimiva tema za preučevanje na slovenskem, ker se je področje razvilo na teh tleh. Strokovnjaki področja tvorijo nove termine v angleščini zaradi potreb po mednarodnem sporočanju. Posledično si slovenski prevajalci težko pomagajo z iskanjem pravih terminov pri prevajanju strokovnega besedila. Pričujoča magistrska naloga predstavlja analizo s področja kognitivnega prevodoslovja, ki je bila izvedena med študenti prvega in drugega letnika magistrskega študija Prevajalstvo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Z analizo smo želeli raziskati, s katerimi elektronskimi viri si lahko trenutno pomagamo pri prevajanju terminologije s področja krasoslovja. V analizi smo študente razdelili v dve skupini. Prva skupina je že opravila obvezno prevajalsko prakso, druga pa je še ni opravila. Nadzorovanje procesa je potekalo s pomočjo dveh računalniških programov. To sta bila Translog II in Powerpoint. Z njima smo pridobivali tehnične podatke o času trajanja prevajalskega procesa, o pritiskih na tipkovnico na minuto in število dogodkov na minuto. Omogočila sta nam tudi vpogled v pomikanje prevajalcev po virih in ugotovili, katere so izbrali, da so našli pravilne prevode.

Ključne besede: elektronski viri, krasoslovje, Translog, snemanje zaslona, kognitivno prevodoslovje

Abstract

In Slovenia, karstology is an interesting research subject as this field has its roots on Slovenian territory. International communication forces experts of this field to form new terms in English. Consequently, Slovenian translators have difficulties finding the right terms needed for translating a technical text. This thesis presents an analysis from the field of cognitive translation studies that was carried out among students of the first and second year at master level of Translation Studies at the Faculty of Arts, University of Ljubljana. We wanted to find out which electronic sources are useful for translating terminology from the field of karstology at the moment. In the analysis, we divided students in two groups. The first group has already completed the obligatory translation internship and the second group has not completed it yet. We monitored the process with the help of two computer programs, Translog II and Powerpoint. They helped us to obtain technical data about the duration of each process, about the strokes on the keyboard per minute and the number of events per minute. They also enabled us to track translators' moves across the sources so we could find out which sources led them to the correct translations.

Key words: electronic sources, karstology, Translog, screen recording, cognitive translation studies

Kazalo

1	Uvod	1
2	Opredelitev osnovnih pojmov.....	3
2.1	Prevajanje strokovne literature in povezava s terminologijo	4
2.2	Raziskava znanstvene literature	5
2.2.1	Pomen strokovnih izrazov pri raziskavi znanstvene literature	5
2.3	Krasoslovje in kras	6
2.3.1	Problematika terminologije pri prevajanju področja krasoslovja.....	8
2.4	Elektronski viri	9
2.5	Prevajalska praksa	10
2.6	Kognitivno prevodoslovje in pridobivanje podatkov o prevajalskem procesu	11
3	Metodologija	16
3.1	Opazovani skupini	16
3.2	Predstavitev besedil	17
3.3	Uporabljena računalniška programa	17
3.3.1	Translog II.....	17
3.3.2	Microsoft Powerpoint	18
3.4	WeTransfer	19
3.5	Anketa	19
3.6	Potek analize podatkov.....	21
4	Analiza.....	22
4.1	Rezultati prevodov terminov besedila 1	22
4.2	Skupni komentar za besedilo 1	29
4.3	Uporabljeni viri besedilo 1	33
4.4	Rezultati prevodov terminov besedilo 2	37
4.4.1	Skupni komentar za besedilo 2	44
4.5	Uporabljeni viri besedilo 2	49
4.6	Rezultati ankete	51

5	Sklep	59
6	Povzetek	65
7	Le résumé	68
8	Bibliografija.....	72
8.1	Literatura.....	72
8.2	Viri.....	73
8.3	Viri uporabljeni v analizi	74
9	Priloge.....	76
9.1	Besedili uporabljeni v analizi.....	76
9.2	Anketa.....	77
10	Izjava o avtorstvu	80

Kazalo tabel

Tabela 1: Rezultati skupina OP besedilo 1.	24
Tabela 2: Rezultati skupina NOP besedilo 1.	27
Tabela 3: Povprečja rezultatov iz programa Translog II za besedilo 1.	31
Tabela 4: Uporabni viri za iskanje terminologije s področja krasoslovja.	37
Tabela 5: Rezultati skupina OP besedilo 2.	39
Tabela 6: Rezultati skupina NOP besedilo 2.	42
Tabela 7: Povprečja rezultatov iz programa Translog II za besedilo 2.	46
Tabela 8: Uporabni viri za prevajanje terminologije s področja krasoslovja.	50

Kazalo grafov

Graf 1: Rezultati skupine OP za besedilo 1.	30
Graf 2: Rezultati skupine NOP za besedilo 1.	30
Graf 3: Težave skupine OP besedilo 1.	32
Graf 4: Težave skupine NOP besedilo 1.	32
Graf 5: Pogostost rabe virov skupina OP besedilo 1.	34
Graf 6: Pogostost rabe virov skupina OP besedilo 1.	34
Graf 7: Rezultati skupina OP besedilo 2.	44
Graf 8: Rezultati skupina NOP besedilo 2.	45
Graf 9: Težave skupina OP besedilo 2.	46
Graf 10: Težave skupina NOP besedilo 2.	47
Graf 11: Pogostost rabe virov skupina OP besedilo 2.	48
Graf 12: Pogostost rabe virov skupina NOP besedilo 2.	48
Graf 13: Skupina OP besedilo 1: Najtežji termini.	52
Graf 14: Skupina NOP besedilo 1: Najtežji termini.	53
Graf 15: Skupina OP besedilo 2: Najtežji termini.	55
Graf 16: Skupina NOP besedilo 2: Najtežji termini.	56

1 Uvod

Dejstvo je, da novodobna informacijska družba zahteva, da so prevajalci – posebno tisti, ki delajo na področju strokovnega znanja – seznanjeni z najrazličnejšimi orodji za raziskovanje znanstvene literature nekega področja. Veliko število orodij pa je za prevajalce neuporabnih, saj ne dosegajo njihovih zahtev in pričakovanj (García-Izquierdo in Conde 2012). Prevajalci, ki morajo prevesti besedilo s področja krasoslovja, se morajo o temi najprej pozanimati, če je ne poznajo. Pri opravljanju raziskave področja pa je delo lahko oteženo, če ne vedo, na katerih elektronskih virih lahko dostopajo do informacij. Eden izmed najpomembnejših elementov v tem procesu je iskanje prevodov terminov.

Krasoslovje je panoga, ki se je močno razvila na slovenskih tleh zaradi bogate prisotnosti kraških pojavov in drugih geomorfoloških značilnosti. Kraško površje je prisotno tudi na drugih predelih v svetu, zato se morajo strokovnjaki nujno izražati v tujih jezikih. Zanimivo pa je, da zaradi tega nastajajo novi termini pretežno v angleščini in posodobljenih virov s prevodi v slovenščino nimamo.

Pridobivanje podatkov o prevajalskem procesu je tema, s katero se ukvarjajo strokovnjaki s področja kognitivnega prevodoslovja že od 80. let prejšnjega stoletja. Zanima jih dogajanje v prevajalčevi »črni škatlici«. Pri opazovanju prevajalskega procesa si pomagajo z neinvazivnimi metodami, ki vključujejo računalniške programe. V nekaterih raziskavah potrebujejo tudi povratne informacije udeleženca, zato uporabijo metode kot so protokol glasnega razmišljanja, intervjuji, ankete, ipd.

V magistrski nalogi predstavljamo analizo, ki ugotavlja, s katerimi viri si lahko prevajalci trenutno pomagajo pri prevajanju terminologije s področja krasoslovja.

Naloga bo razdeljena na tri obsežnejše dele. V teoretičnem delu bomo predstavili vse pojme, ki smo jih uporabljali pri analizi in podamo teoretične okvirje kognitivnega prevodoslovja. Sledilo bo poglavje o metodologiji, kjer bomo podrobneje predstavili način pridobivanja podatkov v analizi in programa Translog II ter Microsoft Powerpoint. Analizo so opravljali študenti prvega in drugega letnika magistrskega študija Prevajalstvo na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. Udeležence smo razdelili v skupini OP in NOP. Razložili bomo ozadje študentov in predstavimo okoliščine, v katerih so prevajali besedili. V empiričnem delu magistrske naloge bomo navedli rezultate analize. Predstavili jih bomo v dveh sklopih. Prvi

sklop bo zajemal rezultate o prevajanju besedila 1, drugi sklop pa o besedilu 2. Tukaj bodo podani tudi podatki o težavah, s katerimi so se študenti srečevali med prevajanjem. Iz analize bomo izluščili informacije o uporabnih virih, ki bodo navedeni pod skupnim komentarjem vsakega sklopa. Na koncu bomo interpretirali rezultate ankete, ki so jo izpolnili študenti po opravljeni analizi. S tem bomo ugotovili, kako je potekala analiza z njihovega vidika in dobili povratno informacijo o prevajalskih odločitvah.

Pričakujemo, da bo skupina OP prevedla več terminov pravilno, saj imajo ti študenti več izkušenj z delom na področju prevajanja. Pričakujemo, da bodo imeli študenti več težav s prevajanjem besed v francoski jezik. Predvidevamo tudi, da pri uporabnosti prevladujejo tujejezični elektronski viri. Predvidevamo, da bodo študenti z že opravljeno prakso hitreje zaključili prevajalski proces, zanima pa nas časovna razlika med obema skupinama.

2 Opredelitev osnovnih pojmov

Ko govorimo o krasoslovju, govorimo o strokovnem področju, tu pa se ne moremo izogniti terminologiji, ki povezuje strokovnjake vede tako v Sloveniji kot po svetu. Terminologija se ukvarja z izrazi v besedilu, s katerimi označujemo specializirane pojme. Z njimi se srečamo v posebnem okolju, ki ga imenujemo strokovni diskurz oziroma strokovno besedilo. Ta diskurz se od splošnega najbolj opazno razlikuje po izrazju, čeprav imajo nekateri strokovni jeziki tudi druge lastnosti, po katerih jih razlikujemo od splošnega. Obstajajo tudi kriteriji, po katerih ločimo strokovni jezik od splošnega. Pomembna je komunikativna situacija, v kateri se nahajajo udeleženci v diskurzu. Situacije se ločijo po ravni predznanja, ki ga izkazujejo ali predpostavljajo sogovorniki. Bolj kot je komunikacija specializirana, bolj bodo udeleženci delili svoje strokovno znanje o tematiki. Drugi pomemben kriterij je razumljivost. Če je udeleženec v strokovnem diskurzu laik, mu raba specializiranega izrazja otežuje razumevanje. Iz tega sledi, da v prevajalskih situacijah ocenjujemo raven strokovnosti besedila glede na njegovo (ne)razumljivost. Tretji kriterij pa je besedilna vrsta. Glede na to, katero zvrst besedila beremo, bomo intuitivno pričakovali več ali manj specializiranega izrazja. V znanstvenem članku bomo navadno našli več specializiranih terminov kot v novinarskem prispevku o isti temi. Čeprav se nam v določenih situacijah, posebno takih, kjer raven specializiranosti diskurza presega naše pričakovanje in/ali predznanje, zdi, da je prepoznavanje terminov in njihovo razlikovanje od običajnih besed enostavno in nedvoumno, se pri številnih dejavnostih, ki se ciljno ukvarjajo s terminologijo, to izkaže za težko nalogo (Vintar 2008, 13-14). V tem poglavju si bomo natančneje pogledali povezavo med terminologijo in drugimi pojmi, ki s katerimi smo upravljali v empiričnem delu. Za potrebe pridobivanja vseh informacij smo si morali pomagati s tehnološkimi pripomočki za obdelavo tovrstnih podatkov. Pričujoča analiza posega tudi v področje kognitivnega prevodoslovja, zato si bomo ogledali pomembne dosežke, predstavili uporabljene metode in jih umestili v seznam že obstoječih metod. Podrobneje bomo predstavili tudi računalniška programa in pripomočke, s katerimi smo si pomagali, da je prevajanje v predavalnici poteklo brezhibno. Dotaknili se bomo pomena prevajanja strokovne literature, ki je ključen za našo nalogo. S tem je povezana tudi problematika sedanje terminologije in opisom terminov v razpoložljivih elektronskih virih, ki se nahajajo na spletu. Ko govorimo o iskanju terminov na spletu pa se ne moremo izogniti raziskovanju znanstvene literature, ki je eden izmed glavnih dejavnikov pri prevajanju strokovnega besedila iz področja, katerega prevajalec ni več. Ključen element analize je tudi poznavanje ozadja krasoslovja in pokrajine, kjer srečamo kraške pojave. Prevajalci, ki so

sodelovali v analizi, so imeli dve različni ozadji, namreč ena skupina je že opravila prevajalsko prakso, druga pa je ni. Ta parameter igra pomembno vlogo pri opravljeni analizi, zato vam ga bomo v nadaljevanju predstavili.

2.1 Prevajanje strokovne literature in povezava s terminologijo

V drugi polovici dvajsetega stoletja se je razvila močna potreba po mednarodnem sporočanju zaradi poseganja držav in vlad v jezikoslovje in velikega pritoka znanosti ter tehnologij. To je privedlo do razvoja jezikovnih disciplin, posebno terminologije in prevajanja strokovnih besedil. Zaradi vseh teh sprememb, so se znatno povečali pojmi. Strokovnjaki so se začeli zavedati pomena pravih poimenovanj novih pojmov. Prevajalci strokovnih besedil so bili eni izmed prvih jezikoslovcev, ki so prepoznali kako potrebno je obvladovati terminologijo specializiranih področij za dobro opravljen prevod (Navarro 2016). Terminologija in prevajanje imata nekaj skupnih točk, v nekaterih pa se tudi razlikujeta. Cabré (1999) potrjuje, da ti disciplini sovpadata zaradi njune interdisciplinarnosti, saj sta obe zgradili svoje teoretične in praktične temelje z elementi, ki izhajajo iz lingvistike, kognitivne znanosti in komunikacijskih ved. Prevajanje strokovne literature in terminologija si prav tako delita dolgo tradicijo praks, čeprav so bili njuni teoretični temelji postavljeni nekoliko pozneje (Navarro 2016). Ti dve panogi sta nastali tudi zaradi potrebe po komunikaciji med strokovnjaki, torej zaradi potrebe po določitvi konceptov in poimenovanj (na področju terminologije) in zaradi poenostavljanja komunikacije med tujejezičnimi govorci (na področju strokovne literature). Terminologijo in strokovno literaturo povezuje še en element, ki je uporaba dveh lingvističnih pristopov. To sta semaziološki in onomaziološki pristop. Terminologija je tradicionalno zgrajena po onomaziološkem pristopu. To pomeni, da je treba najprej oznaniti obstoj koncepta in nato raziskati lingvistične oblike, s katerimi ga lahko opišemo. Semaziološki pristop (najprej termin, nato pomen) se v terminologiji uporablja od 90. let prejšnjega stoletja. Ta dva pristopa se pri prevajanju uporabljata za razlaganje prevajalskega procesa, ki se deli na dva dela. Prvi del je semaziološki, kjer prevajalec spoznava in skuša razumeti besedilo v izvorniku. V tem delu je prisotna terminološka raziskava pojmov, ki jih prevajalec ne pozna. Ko prevajalec razume besedilo, se začne drugi del, ki je onomaziološki. V tem delu nadaljuje z raziskovanjem in s prenašanjem terminoloških in frazeoloških ekvivalenc v ciljni jezik.

Med prevajanjem strokovne literature in terminologijo obstaja tudi nekaj razlik, ki disciplini ločujeta eno od druge. Prevajanje je samo sebi namen in rezultat dela je informativni izdelek,

ki ga ustvari diskurz, medtem ko terminologija ni praktična aktivnost, ki je ustvarjena zaradi socialnih potreb po bodisi optimalni komunikaciji med strokovnjaki in specialisti – tako s pomočjo prevajanja kot brez – bodisi normalizaciji jezika (Navarro 2016). Navarro navaja tudi, da so številni strokovnjaki poudarili asimetrično povezavo med terminologijo in prevajanjem strokovnih besedil, saj prevajanje potrebuje terminologijo za sporočanje strokovnega znanja na ustrezen in nedvoumen način, medtem ko za upravljanje s terminologijo ni potrebno zanimanje za prevajanje.

2.2 Raziskava znanstvene literature

Prevajanje strokovnega besedila ni enako prevajanju literarnega besedila ali promocijskega besedila. Kadar se prevajalec znajde v situaciji, ko mora prevesti besedilo iz strokovnega področja, ki ga ni vešč, kar se zgodi skoraj vsakič, mora najprej opraviti raziskavo znanstvene literature tega področja. Gre za ključen element v delu prevajalskega procesa, brez katerega prevajalec ne more učinkovito prevesti besedila.

2.2.1 Pomen strokovnih izrazov pri raziskavi znanstvene literature

Durieux navaja (1990), da mora prevajalec pred prevajanjem strokovnega besedila najprej besedilo v celoti razumeti. Res je, da terminologija igra pomembno vlogo pri prevajanju strokovnega besedila, ampak je to zgolj pomožen in ne ključen element. Durieux pravi (1990), da prava težava pri prevajanju strokovnega besedila ni leksikalno ali pomensko zaporedje, temveč je to potreba po raziskavi znanstvene literature, ki prevajalcu pomaga, da razume temo besedila. Prevajalec mora najprej presoditi, ali mora opraviti raziskavo znanstvene literature. Opravil jo bo, ko bo ocenil, da besedila kljub svojim preteklim izkušnjam v prevajalskem poklicu ne razume. Dejstvo pa je, da tisti, ki bo raziskave strokovne literature ne bo opravil, ne bo mogel učinkovito prenesti besedila v ciljni jezik: prevajalski proces bo trajal več časa in uporabiti bo moral metodičen postopek, da bo delo dobro opravljeno. Tako izkušeni kot neizkušeni prevajalec, ki se bo odločil za raziskavo, bo raziskoval na enak način. Morda bo razlika le v tem, da bo izkušeni prevajalec za to porabil manj časa, ker ima že dobro razvit metodičen postopek raziskovanja strokovne literature. Obstaja še primer, ko prevajalec že pozna tematiko, ker se je o njej informiral prek televizijskih oddaj ali je prebral kakšen članek na temo besedila, ki ga mora prevesti. Tudi v tem primeru bo prevajalec moral poseči po dodatni strokovni literaturi, ki mu bo pomagala pri

globljem razumevanju tematike, vendar se za to ne bo potreboval popolnoma poglobiti v sistematični pristop. Prevajalec se mora zavedati, da bo za raziskavo strokovne literature potreboval kar nekaj časa, kar bo tudi vplivalo na sam proces prevajanja. Pri raziskovanju strokovne literature pa se moramo vprašati tudi, kdaj je čas, da prenehamo z izobraževanjem. Prvi odgovor se glasi, da je to takrat, ko prevajalec razume besedilo, ki ga mora prevesti. Na tej točki je prva faza, o kateri govorimo, da prevajalec razume koncept besedila. To pa ni dovolj, da lahko prevajalec besedilo tudi prevede. Za boljše razumevanje se lahko po tej stopnji raziskovanja posvetuje tudi z definicijami v enciklopedijah in v dvojezičnih slovarjih.

Tudi Vintar (2008) se strinja, da pri prevajanju specializiranih besedil prevajalci posegajo po vseh razpoložljivih virih, zato je vsak terminološki slovar, če je le dovolj sodoben in kredibilen, koristen pripomoček prevajalca. Prevajalec se kot uporabnik terminološkega priročnika razlikuje od strokovnjaka po nekaterih bistvenih značilnostih. Prva značilnost je poznavanje področja. Za večino prevajalcev strokovnih besedil velja, da njihova raven poznavanja stroke ne dosega tiste, ki jo imajo strokovnjaki. Druga značilnost je jezikovno in jezikoslovno znanje. Prevajalec kot uporabnik terminološkega priročnika načeloma aktivno obvlada vsaj dva od vsebinskih jezikov, zato je sposoben uporabiti tudi razlage in podatke iz drugih jezikov. Tretja značilnost je način uporabe terminološkega priročnika. Prevajalec ga uporablja za oblikovanje besedila v ciljnem jeziku, ki bo pomensko in funkcionalno čim boljše ustrezalo danemu izvirniku.

2.3 Krasoslovje in kras

Mnoge arheološke najdbe iz jam po vsem svetu nam pričajo, da so jame že od prazgodovine dalje ljudem služile kot skrivališča, zatočišča, bivališča, shrambe in svetišča (Stepišnik 2011). Kras oziroma kraške pojave omenjajo že grški in rimski antični avtorji. V srednjem veku so nekateri kraški pojavi omenjeni v raznih dokumentih. Zanimanje za kras se je povečalo šele v šestnajstem stoletju. Janez Vajkard Valvasor je v svojem delu *Slava Vojvodine Kranjske* v več poglavjih opisal kras, kraške pojave, ponore, izvire in svoje obiske jam. Kljub dvojnimi razlagam naravnih pojavov je začetnik speleologije in krasoslovja, saj je opravil mnoge znanstvene poskuse o jamah in njihov potek tudi ustrezno zapisal. Že malo pred Valvasorjem se je prvega raziskovanja krasa in jam na območju južne Kitajske lotil Xu Xiaoke. Bil je prvi, ki je opisal tipe tropskega krasa in v literaturo vpeljal izraza fenglin in fengcong. Pionir modernega krasoslovja, Baltazar Hacquet je živel in raziskoval v osemnajstem stoletju, ko je

pokrajinsko ime Kras prešlo v pojem kras. Za devetnajsto stoletje je značilen hiter razvoj geoloških spoznanj in tudi krasoslovja. Prva znana tiskana objava, ki utemeljuje oznako kras in razširja njen obseg prej meja Krasa in Kranjske, je iz vodnika po Postojnski jami avtorja F. Hohenwarta. Leta 1861 je A. Boué napisal prvo znanstveno razpravo, v kateri se poimenovanje »kras« uporablja kot pojem in ne več kot pokrajinsko ime. Slovenski raziskovalci tistega časa so pri razširjanju pojma kras z zamudo sledili geologom. V Franciji je bil ob koncu devetnajstega stoletja pojem kras opisan v znamenitem delu *Les abîmes*, ki ga je napisal začetnik francoske speleologije Martel. Med drugim je napisal, da je dinarski kras glede podzemeljske hidrologije najbolj značilen v Evropi, vendar pa oznako kras zaslužijo tudi območja v južni Franciji in v Juri. V svojih objavah sicer strokovnega termina kras ni uporabljal. Za razširitev pojma kras in slovanske strokovne terminologije v mednarodni prostor je prvič poskrbel J. Cvijić, ki se je za svojo doktorsko tezo usmeril v raziskovanje krasa. Današnji pristop krasoslovja temelji na upoštevanju dejavnikov kot so geološke značilnosti, čas, lega, klima, itn. Preučevanje krasa danes omogoča množica podatkov, ki so nastali na podlagi terenskih raziskav in novih analitičnih metod, ki temeljijo predvsem na določanju starosti oblik in računalniškem modeliranju (Stepišnik 2011, 27-28).

Stepišnik (2011, 19) navaja tri različne pomene besede kras v slovenskem jeziku. Če je pisana z veliko začetnico »Kras«, označuje pokrajino med Tržaškim zalivom, Soško ravnino oziroma Goriškim poljem, Vipavsko dolino in Brkini. Kras v zadnjem času v strokovni literaturi imenujejo tudi »matični Kras«. Drugo ločevanje besede »kras« je kot občno ime in v ljudskem jeziku pomeni kamnito ozemlje, kar naj bi bilo v skladu s predindoevropsko osnovo. Slovar slovenskega knjižnega jezika (ZRC SAZU in avtorji 2015) pod geslom kras navaja »svet z značilnimi oblikami, nastalimi zaradi mehanskega in kemičnega delovanja vode v apnencu«. Občno ime kras v strokovni literaturi pomeni določeno lastnost ozemlja. Namesto njega uporabljamo tudi izraze kraški teren, kraški relief, kraško površje ali kraški geomorfni sistem (Gams 2004, 515). Strokovni izraz za kras je povzet po pokrajini Kras. Zanimivo je, da je kljub drugim kraškim območjem v Evropi, predvsem v dinarskem gorstvu, kjer so kraški pojavi bolj nenavadni, sinonim za strokovni izraz prevzel slovenski Kras. Na to je imela veliko vpliva njegova geografska lega in geopolitični položaj med šestnajstim in devetnajstim stoletjem, ko se je krasoslovje razvijalo. Istra in del krasa sta bila takrat del Habsburške monarhije. Z geografskega stališča je kras takratne Kranjske predstavljal najnižji prehod med Srednjo Evropo in Panonsko kotlino v smeri Jadrana. Pokrajina v zaledju Trsta je pri popotnikih tistega časa vzbudila posebno pozornost in postala sinonim za golo, skalnato

površje (Stepišnik 2011, 20). Besedo »kras« poleg Slovencev v strokovni literaturi uporabljajo še na Češkem, na Slovaškem, na Poljskem in v Srbiji. V Franciji se uporablja beseda »karst«.

Krasoslovje izvira iz besede kras. Gre za znanstveno panogo, ki proučuje kras in združuje fizično speleologijo, biospeleologijo, geografijo krasa ipd. Tudi ime vede ima enak izvor in v francoščini se pojavlja kot »karstologie« (Gams 2004).

2.3.1 Problematika terminologije pri prevajanju področja krasoslovja

Slovenijo skoraj v polovici prekriva kras (ZRC SAZU, b.d.). Naš Kras zajema svojevrstno pokrajino na karbonatnih kamninah in to ime se je preneslo tudi v tuje jezike. Na Krasu se je začelo razvijati krasoslovje. To področje zajema nastanek in razvoj krasa, potrebno je poglobljanje znanja o kraškem površju, jamah, vodah in o zgodovini krasoslovja. Skupina raziskovalcev iz različnih področij na Inštitutu za raziskovanje krasa skrbijo za to, da je Slovenija vpeta tudi v mednarodno okolje. To je temelj za razvijanje dobrega, vodilnega krasoslovja, pa tudi za prepoznavnost Slovenije kot dežele krasa in krasoslovja. Inštitut prireja tudi vsakoletno Mednarodno krasoslovno šolo, katerega organizacija igra pomembno vlogo pri rabi kraške terminologije v mednarodnem okolju. Inštitut za raziskovanje krasa v sodelovanju z Razredom za naravoslovne vede Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU, b.d.) že več kot 60 let izdaja tudi vodilno krasoslovno revijo *Acta carsologica*, v kateri slovenski in tudi avtorji objavljajo znanstvene članke o dogajanjih v stroki, različnih spoznanjih, speleoloških raziskavah in drugih stvareh. S tem prispevajo k razvoju svetovne krasoslovne terminologije (Predsednik Republike Slovenije 2012).

Čeprav je raziskav na področju krasoslovja danes ogromno, je terminologija na tem področju neurejena in v večini osnovana na angleškem jeziku. Področni strokovnjaki so pri pisanju krasoslovne literature v slovenščini prepuščeni lastni iznajdljivosti oziroma prevajanju iz tuje literature. Sicer imamo v slovenščini krasoslovni slovar *Slovenska kraška terminologija*, ki je izšel leta 1973 (Vrtovec 2019). Vrtovec opisuje, da slovar podaja geselske članke, opise terminov in drugih spremljevalnih delov v slovenščini, vsebuje pa tudi jezike bivše Jugoslavije. Vse do danes je ta zbirka glavna in hkrati edina prava referenca na področju kraške terminologije v slovenščini. Kot zaključena zbirka slovenske kraške terminologije je izdaja slovarja pomenila prelomnico v slovenskem krasoslovju. Čeprav se slovenski krasoslovci se poglobljeno ukvarjajo s termini s področja krasoslovja, v slovenskem prostoru

primanjkuje ureditev kraške terminologije. Namreč, večina publikacij, ki so napisane o krasu, tudi dela slovenskih avtorjev, je napisanih v angleščini. Mnogi znanstveniki razpravljajo o primernosti poimenovanj in definicij za različne kraške pojave, ki se nahajajo v *Slovenski kraški terminologiji*. Predlagajo primernejše ustreznice in s tem razvijajo specifično znanje na področju krasoslovja (Vrtovec 2019, 13-14).

2.4 Elektronski viri

V svoji raziskavi Hirci (2009, 125-126) navaja, da imajo udeleženci, študenti tretjega letnika Oddelka za prevajalstvo, zelo pozitiven odnos do uporabe elektronskih virov in sodobnih prevajalskih tehnologij pri prevajalskem delu. Navajajo, da pri prevajanju lahko koristno uporabijo sodobne prevajalske vire in so prepričani, da raba teh virov vpliva tudi na njihovo hitrost pri prevajanju in na kakovost končnega izdelka.

Analiza, ki smo jo izpeljali v pričujoči magistrski nalogi, je potekala na računalniku, kjer so študenti v celoti upravljali z elektronskimi viri. V raziskavi so morali študenti prevesti besedilo in pri iskanju terminov in njihovih prevodov v slovenski in v francoski jezik uporabljati elektronske vire, do katerih so lahko dostopali na spletu in na namizju računalnikov.

SSKJ (ZRC SAZU in avtorji 2015) sicer termin elektronski vir razlaga posamično in ne kot celoto. Pod geslom elektronski navaja štiri pomene, ampak je za našo analizo ključen drugi pomen, pod katerim piše, da je to stvar »ki obstaja v digitalni obliki: elektronsko sporočilo, elektronski dokument/elektronski naslov, naslov za pošiljanje in sprejemanje elektronske pošte, sestavljen iz standardiziranega zapisa, katerega del je znak @, nanašajoč se na prenos podatkov in informacij prek računalnikov ali drugih elektronskih naprav: elektronski mediji; elektronska komunikacija; elektronsko poslovanje, trgovanje ter komuniciranje in upravljanje odnosov s strankami prek internetnega omrežja, elektronski forum spletno mesto, na katerem lahko uporabniki v obliki pisnega pogovora razpravljajo, zapisujejo svoja vprašanja, mnenja, stališča; elektronska konferenca, na kateri s pomočjo informacijske tehnologije sodelujejo prostorsko oddaljeni udeleženci; elektronska redovalnica storitev, ki staršem omogoča pregled nad šolskimi ocenami in drugimi podatki otroka prek interneta; elektronska tajnica računalniški sistem, ki sprejema sporočila uporabnikov v slikovni, zvočni ali besedilni obliki; elektronska varuška priprava za zaznavanje zvokov v prostoru z otrokom in njihovo prenašanje v drug prostor«. SSKJ (ZRC SAZU in avtorji 2015) pod geslom »vir« navaja več

pomenov, ampak je za namen naše analize ključen tretji pomen. Vir je »stvar, besedilo, oseba, ki daje obvestilo, podatek o čem: viri o tem poročajo, ekspr. molčijo; v opombah navesti vire in literaturo; proučevati vire; materialni, pisni, slikovni viri; ustni viri; vir informacij/primarni viri za zgodovino besedila, predmeti, dejstva, ki dokumentirajo preteklost«.

Današnji tehnološki razvoj omogoča prevajalcu strokovnih besedil, da svoje pomanjkljivo znanje o neki stroki obogati s pomočjo elektronskih in računalniško podprtih orodij (Navarro, 2016). Le z enim klikom lahko dostopa do številnih literarnih, leksikografskih in neleksikografskih virov v elektronski obliki ali na spletu. Ti viri so priporočljivi tudi zato, ker jih strokovnjaki lahko posodablajo.

2.5 Prevajalska praksa

Na spletni strani Oddelka za prevajalstvo Univerze v Ljubljani (2019) je navedeno, da mora študent v skladu predmetnika, ki je predpisan za prvi letnik druge stopnje, torej magistrskega študija, opraviti vsaj tri tedne prakse v okolju, ki zaposluje prevajalce. Priporočeno je, da študent prakso podaljša. Študentke in študenti v času praktičnega usposabljanja spoznajo prevajalsko delo in delovno okolje.

Praktikant se za prakso z delodajalcem vnaprej dogovori za sodelovanje, začetek in trajanje prakse. Na izbiro ima seznam delodajalcev, s katerimi ima Oddelek za prevajalstvo sklenjene pogodbe o sodelovanju. Praktikant lahko prakso opravlja tudi v delovnih organizacijah, ki niso na seznamu podjetij, s katerimi sodeluje Oddelek za prevajalstvo, vendar mora to sodelovanje predhodno odobriti oddelečni koordinator za praktično usposabljanje. Študent mora po opravljeni praksi napisati poročilo, ki ga pregleda oddelečna koordinatorica za praktično usposabljanje (prevajalstvo 2019).

Hirci v svojem prispevku (2016) navaja, da so praktikanti v večini primerov zelo zadovoljni s celotno organizacijo in izvedbo prevajalske prakse, kar se razvidno iz oddanih dnevnikov. Zadovoljni študenti navajajo, da je prevajalska praksa zelo koristna, da so zadovoljni z odzivi delodajalcev pri pregledovanju prevodov, da razvijejo samozavest na področju prevajanja in čut za odgovornost prevedenega besedila. Vse to je za bodočega prevajalca ključnega pomena pri vstopanju na prevajalski trg, saj se ta nenehno širi zaradi sodobnega sloga življenja, novih tehnologij, globalne proizvodnje in marketinga, velikih potreb različnih medijev in članstva Slovenije v Evropski uniji.

2.6 Kognitivno prevodoslovje in pridobivanje podatkov o prevajalskem procesu

Proces prevajanja vsekakor ni le povezovanje besed v enem jeziku s tistimi v drugem jeziku. Kognitivni znanstveni pristopi v prevajanju skušajo razumeti in razložiti delovanje v prevajalčevih možganih (Risku 2012). Moderni kognitivni znanstveniki in kognitivne znanstvene metode imajo pogosto korenine v psihologiji, umetni inteligenci, filozofiji, lingvistiki, antropologiji in nevroznanosti. Čisto nič nenavadnega ni, da so na širokem področju lingvistike zelo aktivni raziskovalci s področja kognitivnega prevodoslovja (O'Brien 2015).

Zanimanje za nastanek prevodov, ki so posledica serije kognitivnih procesov, je bilo deležno novih sprememb, ko sta Ericsson in Simon objavila delo o tem, kako metode glasnega razmišljanja lahko uporabimo za pridobivanje pristnih informacij o različnih kognitivnih procesih, ki se dogajajo pri aktivnostih kot je prevajanje (Jakobsen 2015 po 1980; 1984; 2. izdaja 1993). Oblikovala se je metodologija glasnega razmišljanja, zato smo pričakovali nove vpogled v prevajalčevo »črno škatlico«. Pojavilo se je veliko zanimanja za raziskave v smeri procesov, ki se odvijajo pri učenju tujih jezikov, pri branju in pri prevajanju (Jakobsen 2015).

Hans P. Krings je bil prvi strokovnjak, ki je poskušal sistematično preučevati prevajalski proces z introspektivnimi metodami. V svojem monumentalnem delu *Was in den Köpfen von Übersetzern vorgeht*, ki je izšlo leta 1986, avtor navaja, da sta si teorija prevajanja in praksa preveč oddaljeni. Teorijo prevajanja z nezadovoljstvom opisuje v izoliranih stavkih brez konteksta. Pozornost daje intersubjektivnim, abstraktnim izjavam, ki ne temeljijo na raziskovanju v korpusih, in posplošenih trditvah o teoriji prevajanja. Po njegovem mnenju to težavo, ki jo imenuje večja pomanjkljivost v raziskovalnem delu prevajalskega procesa, povzroča neučinkovito testiranje prevajalskih modelov v podatkih o prevajalskem procesu, ki so pridobljeni z empiričnimi raziskavami. Krings je uvedel protokol »Lautes Denken« ali »Protokol glasnega razmišljanja« – PGR (Think-Aloud-Protocols ali TAPs). Gre za zvočne posnetke, na katerih prevajalec med procesom prevajanja na glas razmišlja o svojih potezah (Gyde Hansen 2011).

Poleg Kringsa so bili na tem področju aktivni tudi Gerloff (1987), Séguinot leta 1989 s člankom o prevajalskem procesu (Jakobsen 2015) in Lörcher (1991). Veliko strokovnjakov je upalo, da bodo takratni podatki, pridobljeni s protokolom glasnega razmišljanja, ponazarjali dokaj prozoren pogled v kognitivne procese. (Jakobsen 2015). Metoda glasnega razmišljanja močno poudarja prevajalske težave in kako se jih rešuje s procesom sprejemanja odločitev. To

se zgodi zato, ker se moramo neprestano zavestno odločati o težavah in ocenjevati ter zavračati ali sprejemati rešitve. V primeru, ko prevajanje teče brez težav, lahko takšen pristop omeni le, da je na tem mestu prevajanje (ali reševanje težav) očitno postalo avtomatizirano. Osredotočenje na težavne dele v prevodu je popolnoma razumljivo, tako s pedagoškega kot s poklicnega vidika. Ko pa na to pogledamo iz raziskovalnega zornega kota, ni najbolj zadovoljivo, če nimamo ničesar več za pripomniti o privzetem prevajanju, ki poteka brez težav.

Zaradi navedenih razlogov, se je pojavila potreba po metodi, ki bi dopolnjevala podatke pridobljene s protokolom glasnega razmišljanja in ki bi bila hkrati usmerjena v procese, ampak manj subjektivna. Idealno bi bilo, če bi nastala na podlagi istih prevajalskih procesov, kar bi omogočilo triangulacijo iste raziskave, in sicer sklopa kvalitativnih podatkov in raziskavo sklopa kvantitativnih podatkov, ki bi bili pridobljeni s pomočjo naprave (Jakobsen 2015). To mišljenje je vodilo do izuma računalniškega programa Translog po koncu 80. let prejšnjega stoletja, ko je to postalo mogoče zaradi širše dostopnosti do računalnikov (Martín 2015).

Translog je bil zasnovan s preprosto idejo, da bi lahko beležil podatke pritiskov na tipkovnici in časa, ko so se pritiski dogajali. Ustvarjena datoteka hrani proces tipkanja, ki ga je možno ponovno predvajati z različnimi hitrostmi. Lahko si ga tudi ogledamo v statistični obliki s spremenljivkami, ki prikazujejo časovne intervale (od milisekunde naprej) med enim in drugim pritiskom na tipko. To je omogočilo hitro organizacijo procesa tipkanja v segmente, ki jih vežejo ustvarjalni premori, in raziskovanje spremenljivosti pri udeležencih (po skupinah), vrstah nalog, itd. (Jakobsen 2015).

Kljub temu, da je mogoče zajeti in izmeriti premore, je nemogoče določiti, zakaj je prevajalec prenehal s pisanjem. Opazovalec prav tako ne ve, o čem je prevajalec razmišljal med premorom (Hansen 2010). Če raziskovalec želi razumeti kvantitativne podatke, se mora zanesti na ustna poročila subjekta in subjektivne interpretacije. Vsekakor ti kvantitativni podatki veljajo za bolj »objektivne«. Zato je pomembno, da funkcijo sledenja po tipkovnici spremlja še funkcija, ki pomaga raziskovalcu razumeti, kaj se dogaja, ko Translog ne beleži aktivnosti. Zaradi teh potreb so se poleg PGR za shranjevanje obdelave podatkov razvile nove metode, kot so komunikacijski protokoli, video posnetki in sledenje oči (Gyde Hansen 2011).

Če imamo na voljo le podatke o pritiskih na tipkovnico, je kot dokaz, kaj se dogaja v prevajalčevih možganih med prevajalskim procesom, težko interpretirati premore in vzorce.

Zelo verjetno je, da se v prevajalčevih možganih največ dogaja takrat, ko program ne beleži pritiskov na tipkovnico. Ravno v trenutku, ko prevajalec zaključi tipkanje, se večina procesov, ki nas zanimajo, že zaključi. Ko dodamo sledenje očem, dobimo širšo sliko. Program začne podatke o pogledu snemati ob prvem vizualnem srečanju prevajalca z izvirnim besedilom in jih snema dokler prevajalec ne odda končne verzije. Posnetki premikov prevajalčevih oči dajo podrobno sliko zapletenih procesov, ki jih vključuje branje (in ponovno branje) izvirnega besedila za namene prevajanja, branje besedila, ki je bilo že prevedeno, in vizualno spremljanje nastajanja novega besedila. Proces branja, ki nastopi med prevajanjem, je drugačen od procesa tradicionalnega branja, saj prevajanje vključuje poravnavanje obstoječega besedila in nastajajočega prevoda. Oba pa potrebijeta posebno vizualno pozornost (Jakobsen 2015).

Ponovno predvajanje zajetih podatkov in aplikacij za sledenje očem je postala priljubljena strategija za stimulacijo retrospektivnega glasnega razmišljanja. Pogosto so jo uporabljali kot dodatno tehniko za zbiranje podatkov (Martín 2015). O'Brien (2015) omenja podpodročje kognitivne znanosti, to je raziskovanje koordinacije med očesom in umom. To se opira na hipotezo oko-um, ki sta jo napisala Just in Carpenter leta 1980. Primerja jo kot paradigmo za raziskave s sledenjem očem pri procesih prevajanja. Hipoteza oko-um pravi, da med trenutkom, ko se oko osredotoči na nekaj in med takratnim dogajanjem v možganih, ni znatnega časovnega zamika. To je zelo uporabna informacija za raziskovanje pozornosti med prevajalskim procesom (izvirno besedilo, končno besedilo, terminologija).

Veliko raziskav je bilo opravljenih tudi na področju enojezične obdelave informacij, posebno pri pisanju, branju in reviziji. Kognitivno prevodoslovje se je usmerilo v raziskovanje teh podpodročij, da bi pripomoglo k razumevanju tistih komponent v prevajalskem procesu, ki vsebujejo branje in pisanje. Zgoraj navedena hipoteza oko-um, je bila velikokrat omenjena v bralnih raziskavah. Uporaba sledenja očem je v kognitivnem prevodoslovju omogočila raziskovanje branja (tako izvirnega kot ciljnega besedila) med prevajalskim procesom. Raziskovalci prevajalskega procesa so glede na primere enojezičnih raziskav berljivosti besedil preizkušali indikatorje berljivosti, ki so pomembni za raziskavo strokovne literature. Berljivost so uporabili tudi kot merilo kakovosti pri samodejnemu prevajanju besedil (O'Brien 2015).

Raziskovalci uporabljajo tudi metodo snemanja zaslona v primerih, ko beleženje premikov po tipkovnici in sledenje očem niso dovolj. Poleg beleženja premikov po tipkovnici je prednost

snemanja zaslona zajemanje podatkov o iskanju po internetu in o ostalih aktivnostih, ki so posredno povezane s procesom prevajanja (Kourouni 2015). Hirci (2009) navaja, da lahko prevajalski proces raziskujemo na več načinov, med drugim tudi z direktnim opazovanjem. Na trgu je mogoče dostopati do plačljivih in prosto dostopnih programov za zajem računalniškega zaslona, ki omogočajo zajem slike zaslona na številne načine. Lahko zajamejo celoten računalniški zaslon ali zgolj kakšen manjši, poljubno izbrani del zaslona. Z njimi lahko posnamemo vse aktivnosti, na primer premike miške, odpiranje oken, pregledovanje vsebin na spletnih straneh in za našo analizo najpomembneje, iskanje po jezikovnih virih, enciklopedijah in po drugih referenčnih materialih.

Programi kot je Powerpoint natančno dokumentirajo, kaj prevajalec dela na računalniku tudi takrat, ko ne prevaja direktno v programu Translog. Posnetek aktivnosti, ki smo ga ustvarili med prevajalskim procesom udeleženca pa si lahko kasneje ponovno ogledamo in ga analiziramo. Za raziskovanje jezikovnih virov, ki so jih študenti uporabljali smo izbrali program Powerpoint zato, ker je kot del Microsoftovega paketa nameščen na vseh računalnikih in ker njegova preprosta uporaba omogoča brezhibno potekanje snemalnega procesa in kasneje tudi ogleda zajete vsebine.

Tehnološki in metodološki napredki so se razvili nad pričakovanji, vendar izrecnih, zajetnih teoretičnih okvirjev, ki bi podpirali ta znanstvena prizadevanja, ni bilo. Posledično so bili napredki nepovezani in običajno je postalo tako implicitno predlagati, da rezultate lahko posplošimo, kot eksplicitno priznavati, da rezultatov ne moremo posploševati. Čeprav je oznaka »raziskovanje prevajalskega procesa« namerno in iskreno empirična, je bil glavni referenčni okvir pristop iz 50. in 60. let prejšnjega stoletja (Martín 2015).

Leta 1995 je potekal forum, ki predstavlja mejnik v tej panogi. Na tem srečanju so raziskovalci našli skupno točko in prenehali nihati med lingvistično in kognitivno psihologijo. Kognitivna znanost je postala nov referenčni okvir za preučevanje duševnih vidikov prevajanja in tolmačenja. Nastala so nova prizadevanja, ki so se usmerila v bližnja raziskovalna področja (npr. raziskovanje dvojezičnosti, branja in pisanja, interakcij človek-računalnik, nevroznanost, obdelava naravnega jezika). Kot kaže, smo končno na pravi poti. Ko se bodo okvirji zasedrali in se jim bodo predpostavke, cilji in metode prilagodile, bi morali biti zmožni doseči več rezultatov, ki bi bili tudi boljši. Za primer lahko vzamemo rezultate, ki jih že uporabljamo pri usposabljanju (Martín 2015).

Prav tako smo prišli do ugotovitve, da mišljenje ni (le) to, kar smo do zdaj mislili, da je. Reševanje težav na primer ni le logično, ampak tudi asociativno in analogično. Velikokrat napravimo odločitev, preden se tega zavedamo. Čustva imajo vpliv na racionalno razmišljanje. V preteklih dveh desetletjih se je na področju kognicije razvil nov pristop, imenovan 4EA. Po tem zgledu nastajajo posodobljeni kognitivni okvirji, ki omogočajo soočanje z novimi razsežnostmi raziskovalnih tem. Na primer, vpliv čustev, intuicije in metakognicije v kognitivnemu procesiranju, pa tudi interakcija z drugimi ljudmi in z računalniki (Martín 2015).

3 Metodologija

Pričujoča magistrska naloga vsebuje analizo, s katero smo ugotavljali, katere vire lahko uporabljamo za iskanje terminologije s področja krasoslovja. V analizi so sodelovali študenti prvega in drugega letnika magistrskega študija Prevajalstva. Potekala je v učilnici 018 Filozofske fakultete v Ljubljani, ki je opremljena z računalniki. Računalniki imajo na namizju nameščene slovarje, s katerimi so si študenti pomagali pri prevajanju. Drug način prevajanja pa je potekal z uporabo elektronskih virov, do katerih so dostopali na spletu. Z mentorico sva jim razdelili izjave za potrditev obdelovanja njihovih podatkov in šifre, ki so zagotovile anonimnost študentov. Šifre so nosile oznako Š_ (število), in sicer od Š1 do Š15. Za potrebe analize so morali prevesti dve besedili. Z mentorico sva predvidevali, da bodo študenti potrebovali več časa za prevod v tuj jezik, kot za prevod v materni jezik, zato sva se odločili najprej izvesti del, kjer študenti prevajajo slovensko besedilo v francoščino. Drugo besedilo je bilo v francoščini in študenti so ga morali prevesti v slovenski jezik. Za vsako besedilo so imeli na razpolago 45 minut časa. Vsako besedilo so študenti prevajali v programu Translog II. Za te namene smo uporabljali neplačljivo verzijo programa, kar je pomenilo, da se nismo morali zanesti na beleženje virov v programu, ker te opcije neplačljiva verzija ne vsebuje. To težavo smo rešili tako, da so morali študenti pred začetkom prevajanja odpreti Microsoftov program PowerPoint in tam odpreti funkcijo snemanje ekrana. Po končanem prevajanju so svoje datoteke naložili na oblak WeTransfer (2019) in nam jih posredovali na e-poštni naslov. Po končanem prevajalskem procesu sva z mentorico študentom razdelili anketne vprašalnike, kjer so odgovarjali na vprašanja povezana s prevajalskim procesom.

3.1 Opazovani skupini

Skupini, ki smo ju opazovali, sta zajemali 14 študentov dveh različnih profilov. V skupini NOP (Neopravljena praksa) so bili študenti 1. letnika magistrske stopnje Prevajalstva, ki prevajalske prakse še niso opravljali. V tej skupini je sodelovalo 7 študentov. V skupini OP (Opravljena praksa) so bili študenti iz tako 1. kot 2. letnika magistrske stopnje Prevajalstva, ki so prevajalsko prakso že opravili. V tej skupini je tudi sodelovalo 7 študentov. Eden od njih je v času opravljanja preizkusa obiskoval 1. letnik, 6 pa jih je obiskovalo 2. letnik magistrskega študija Prevajanje.

Skupina NOP je zajemala naslednje šifre študentov: Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9.

Skupina OP je zajemala naslednje šifre študentov: Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15.

3.2 Predstavitev besedil

Za analizo smo že vnaprej pripravili dve besedili. Ker smo želeli preveriti, kateri viri o krasoslovju so na razpolago tako v slovenščini kot v francoščini, je bilo smiselno izbrati eno slovensko in eno francosko besedilo. Zaradi časovne omejitve smo morali izbrati besedili, ki nista preveč dolgi oziroma sta primerni za prevod, ki bi ga študent študija prevajalstva na magistrski stopnji lahko opravil v 45 minutah. Prav tako smo morali izbrati besedilo, ki je primerno za obe skupini. Namreč, skupina NOP ni še opravila prevajalske prakse, skupina OP pa je prevajalsko prakso že opravila. Pozorni smo morali biti na število terminov v besedilih. Izbrali smo termine z ustrežno stopnjo zahtevnosti za izbrani skupini.

Prvo besedilo je bilo v slovenščini. Do njega smo dostopali na spletni strani Kras na dlani (Kras na dlani 2018). Študenti so ga morali prevesti v francoščino. Besedilo vsebuje 105 besed. V analizi smo opazovali 18 terminov, ki so označeni v besedilu med prilogami.

Drugo besedilo je bilo v francoskem jeziku in študenti so ga morali prevesti v slovenščino. Besedilo smo dobili na spletni strani SIGES Rhin-Meuse (Rhin-Meuse 2018), ki je informacijski sistem za upravljanje podvodnih voda v kotlini, kjer tečeta reki Ren in Meuse. Besedilo vsebuje 137 besed. V analizi smo opazovali 18 terminov, ki so označeni v besedilu med prilogami.

3.3 Uporabljena računalniška programa

3.3.1 Translog II

Hirci v svojem članku (2009) navaja, da je program Translog računalniški program, ki sta ga leta 1998 izdelala Arnt Lykke Jakobsen in Lasse Schou iz Danske univerze Copenhagen Business School. Namen programa je bil najprej raziskovanje, kaj se dogaja v procesu tvorjenja besedila med prevajanjem, vendar nam njegove funkcije omogočajo tudi tvorjenje besedil. Različica programa Translog beleži vse premike po tipkovnici, tudi napake, brisanje in dodajanje besedila in podobno. Zajame lahko tudi uporabnikovo obnašanje v procesu prevajanja, saj ima funkcijo časovnega zaznavanja, ki zabeleži, koliko časa se je uporabnik zadržal pri določenem segmentu besedila ali črki na tipkovnici. Program je zelo uporaben, če

želimo ugotavljati, kako poteka proces prevajanja. Ob koncu nekega časovno omejenega prevajalskega procesa raziskovalcu nariše graf, ki linearno prikazuje, kje se je uporabnik največkrat ustavil in katere spremembe je uvajal v procesu. Beleži tudi vse premike po tipkovnici, klike miške, premike z miško po tipkovnici in podobno. Program je sestavljen iz dveh delov. Prvi del je uporabniški in se imenuje Translog User. Ta del omogoča, da uporabnik svoj prevod vnaša v okvir, ki je temu namenjen, s parametri, ki jih je nadzornik programa vnaprej vnesel v uporabniški del. Drugi del programa se imenuje Translog Supervisor, ki omogoča, da raziskovalec vnaprej določi parametre, po katerih se bo ravnal uporabnik, in omogoča analizo prevoda, ki ga je naredil uporabnik. Ta del je dostopen samo osebi, ki izvaja analizo, in ima dve funkciji: Pogled in Ponovno. S tema funkcijama lahko raziskovalec ponovno pogleda celoten proces ali pa si ogleda graf, ki ga je program naredil glede na prevajalski proces uporabnika. Program Translog ima tudi nekaj pomanjkljivosti. Ena izmed njih je ta, da starejše in neplačljive verzije programa ne vsebujejo komponente za beleženje virov, kar pa je bilo v naši analizi ključnega pomena. Tudi programa za sledenje oči nima, zato smo si za ta del pomagali z drugim programom, ki ga opisujemo v nadaljevanju. Ena izmed pomanjkljivosti je tudi ta, da program ne vsebuje vseh orodij in funkcij, ki jih prevajalci redno uporabljajo pri prevajalskem procesu v programu Word. Najbolj moteče je pomanjkanje črkovanja in slovničnega preverjanja, saj je to za prevajalca časovno zelo potratno in odseva tudi v rezultatih analize.

3.3.2 Microsoft Powerpoint

Zaradi nekaterih ključnih pomanjkljivosti v programu Translog II smo si za izoblikovanje jasnejše slike prevajalskega procesa udeležencev pomagali s programom PowerPoint, ki ima funkcijo za snemanje ekrana. Na ta način smo dobili vpogled v način in stil prevajanja udeležencev v analizi. Videli smo obnašanje študentov med prevajalskim procesom. Jasno razvidno je bilo s katerimi termini so imeli največ težav. Nekateri so to potrdili tudi v anketi. Videli smo na katere vire so se vračali in ugotavljali, kako bi termin prevedli. Najpomembnejše informacije, ki smo jih pridobili prek snemanja zaslona, so bile spletni viri, na katerih so študenti našli prevodne ustreznice. Videli smo tudi kako pride do napak, ki jih vidimo na končnem izdelku študentov, kje so vzroki za to in zakaj se študenti odločijo za prevodne ustreznice. Ta način pregledovanja analize nam je omogočil tudi, da smo lahko iz kopice različnih virov izluščili, kateri viri so najbolj uporabni pri prevajanju terminologije s področja krasoslovja.

3.4 WeTransfer

Po končanem prevajanju, so nam študenti besedili in posnetke ekrana posredovali prek spletne platforme WeTransfer (2019). Za ta način smo se odločili, ker so bile datoteke obsežne in ta oblak podpira prenašanje obsežnih datotek. Platformo smo izbrali tudi zato, ker je bila zbirka podatkov iz vseh računalnikov najhitreje prenesena na en računalnik.

3.5 Anketa

Za analizo, ki smo jo izvedli v okviru magistrske naloge, smo želeli tudi mnenje študentov o opravljeni nalogi. Odločili smo se, da bomo za pridobitev teh podatkov uporabili anketo.

Poznamo različne vrste anket. Za namene raziskav so načeloma bolj obvladljive ankete zaprtega tipa vprašanj, ampak smo se za našo analizo odločili za anketo mešanega tipa vprašanj. Uporabili smo tako zaprte kot odprte tipe vprašanj. Anketo smo natisnili, saj smo želeli, da študenti na papirju označijo najbolj težka mesta, s katerimi so se soočili pri prevajanju besedil v francoščino in v slovenščino.

Anketa je zajemala šest vprašanj. Drugo vprašanje je vsebovalo tudi 3 podvprašanja, ki so bila namenjena študentom, ki so prevajalsko prakso že opravljali. Dve podvprašanji sta bili zaprtega tipa, eno je bilo odprtega tipa. Od šestih vprašanj so bila štiri odprtega tipa, preostali dve vprašanji sta bili zaprtega tipa. Anketo smo zastavili zato, da so nam študenti podali povratne informacije o njihovi stopnji izobrazbe, o njihovih dotedanjih izkušnjah s prevajanjem strokovnih besedil in o težavah, ki so jih imeli tistega dne s prevajanjem dveh besedil ter z viri, ki so jih imeli na razpolago. Zanimalo nas je, v kateri jezik je bilo lažje prevajati in zakaj je bilo tako. Pomembna je bila tudi povratna informacija o elektronskih virih, ki so jih študenti uporabljali. Zanimalo nas je, v katerem jeziku se jim je zdelo, da so ti najbolj uporabni za prevajanje besedila v francoščino oziroma v slovenščino.

Tudi Limon (2009, 22-24) zagovarja anketo kot pripomoček, s katerim dobimo dostop do podatkov, tako objektivnih kot subjektivnih, kot so na primer pogledi na stvari, mnenja, odnosi, vrednote, prizadevanja, interesi in tudi čustva. Ankete ali intervjuje lahko uporabimo tudi zato, da dobimo podatke, ki se poleg na preteklost nanašajo tudi na sedanjost ali prihodnost (npr. načrti). Zavedati se moramo, da ankete prinesejo določene težave, na katere moramo biti pripravljeni. V nekaterih primerih ne moremo analizirati prevajalskega procesa po poti, ki smo si jo načrtali, ker je besedilo s področja krasoslovja že samo posebej težje

razumljivo zaradi terminov. Poleg tega analiziramo prevajalski proces, ki poteka v dveh jezikih in vsak jezik ima svoje posebnosti, na katere mora biti prevajalec pozoren. Zelo pomembno je, da pripravimo vprašanja, ki jih bodo razumeli vsi udeleženci in na katera bodo znali tudi odgovoriti. To pomeni, da ne smejo biti dvoumna. Vsako vprašanje se mora nanašati na eno temo. V anketi, ki smo jo uporabili v magistrski nalogi, smo anketirance na primer vprašali »Kateri način prevajanja vam je povzročal največ preglavic?«. Za izogibanje dvoumnostim smo navedli dva odgovora. Z njima smo jim nakazali, na kaj točno se vprašanje nanaša in jim dali dve možnosti na izbiro: »Prevajanje v slovenski jezik/Prevajanje v francoski jezik«. Navodila morajo biti jasna, vprašanja pa morajo biti pripravljena na pravi ravni (ne preveč kompleksna ali težka in obenem ne smejo žaliti sposobnosti udeležencev). Pomembno je tudi, da pričakujemo udeležence, ki za reševanje ankete nimajo veliko časa ali ki nimajo dovolj motivacije, da bi anketo rešili, zato je bolje, da vprašanja odprtega tipa uporabljamo zmerno. Sicer lahko te vrste vprašanj prinesejo nepričakovane rezultate, ampak obstaja možnost, da udeleženci nanje ne bodo odgovorili ali pa da bodo ta vprašanja odvrnila vse udeležence. Tudi v anketi, ki smo jo opravili v tej nalogi, se je odprti tip vprašanj v nekaterih primerih izkazal, da ni najboljši, ker nekateri anketiranci niso obkrožili težavnih terminov oziroma pod obkrožene termine niso navedli vrste prevajalske težave. Sicer je možnosti za to, da so mesto pustili prazno, več, vendar prazna mesta pri analizi podatkov niso bila uporabna. Posebej pomembno je, da v uvodu ankete udeležence obvestite o zaščiti njihove identitete in o namenu uporabe podatkov, ki si bili pridobljeni z anketo. Omenili smo že odprti tip vprašanj, ki jih je lahko napisati in udeležencu ponujajo veliko svobode pri odgovarjanju, ampak od udeležencev zahtevajo časi in trud. Drugi možne pomanjkljivosti te vrste vprašanj vključujejo tudi podatke, ki so nepredvidljivi, različni in ki jih je težko analizirati in kategorizirati, poleg tega pa obstaja večja verjetnost, da bodo odgovori trivialni (posebej, če bi udeleženec za resen odgovor potreboval preveč časa). Kot alternativo lahko uporabimo vprašanja zaprtega tipa. Ta vprašanja niso zahtevna za udeležence, nanje odgovarjajo hitro, zato jih lahko postavimo tudi več. Rezultati vprašanj zaprtega tipa so predvidljivi, kar pomeni, da je pregledovanje odgovorov lažje. Vprašanja zaprtega tipa imajo lahko enostavne »Da/ne/ne vem« odgovore, lahko imajo izbirne odgovore, kjer udeleženec izbere enega ali več odgovorov. Druge vrste vprašanj lahko udeleženca sprašujejo o pomembnosti nečesa, ki jo označi z določeno vrednostjo (na primer od 1 do 5 ali od »zelo pomembno« do »ni pomembno«) ali pa pomembnost izbere iz tabele. Seveda lahko različne tipe vprašanj postavimo skupaj, na primer najprej postavimo vprašanje zaprtega tipa, ki mu sledi vprašanje z izbirnimi odgovori ali vprašanje odprtega tipa, da lahko udeleženec navede,

zakaj se je odločil za takšen odgovor. Vprašanja z izbirnimi odgovori lahko oblikujemo tako, da udeležencu ponudimo možnost, da sam doda razlog, ki ni naveden v možnostih izbire ali da poda razlago za določen odgovor (Limon, 2009).

3.6 Potek analize podatkov

Za analizo rezultatov smo uporabili Microsoftov program Excel. Najprej smo določili, katere termine bomo opazovali pri vsakem besedilu. Te termine smo vpisali v stolpec navpično. Vodoravno pa so sledile kategorije študentov. Za vsako besedilo smo naredili dve takšni razpredelnici. Ena za študente, ki so že opravili prevajalsko prakso in eno za študente, ki prevajalske prakse še niso opravili. Za vsakega študenta posebej smo nato v razpredelnico vnesli njegovo ali njeno prevajalsko rešitev ter vir ali vire, kjer so študenti rešitev našli.

Omenjenima razpredelnicama sta sledili še razpredelnici, namenjeni samim rezultatom. V prvem stolpcu smo navedli vse vire, ki so jih študenti uporabljali pri prevajanju določenega termina. V drugem stolpcu smo navedli vse vire, ki so bili uporabljeni in na katerih je navedena prava prevajalska rešitev. V tretjem stolpcu smo navedli šifre študentov, ki so termin pravilno prevedli. V četrtem stolpcu smo navedli šifre študentov, ki termina niso pravilno prevedli. Tem informacijam smo dodali tudi podatke o virih, ki niso vsebovali pravilnega prevoda. V zadnji stolpec smo vnesli dodatne komentarje, ki razlagajo nekatere posebne pripetljaje in situacije, ki so se zgodile v določenem primeru.

Pravilne in napačne rešitve smo določili tako, da smo termine prevedli v ciljni jezik in pri tem poiskali tudi najbližje podobne rešitve, ki se pojavljalo v besedilih s terminologijo s področja krasoslovja. Kot pravilno rešitev smo upoštevali tudi termin, ki ni bil pravilno spregan ali uporabljen brez člena in podobno, saj je bil v principu izbran pravi termin, vendar z napačno interpretacijo. V teh primerih se je v videoposnetkih ekrana videlo, da je več udeležencev kliknilo na enak vir, niso pa vsi uporabili enake prevodne rešitve zaradi različnih miselnih procesov.

4 Analiza

4.1 Rezultati prevodov terminov besedila 1

Najprej so študenti v francoski jezik prevajali prvo, slovensko besedilo. V nadaljevanju bomo rezultate predstavili v dveh skupinah, NOP in OP. Vsaka tabela vsebuje informacije o pravilnem terminu, šifre študentov, ki so do pravilnega prevoda prišli, in vire, ki so jih ti študenti uporabili za prevod termina. Najprej bomo predstavili rezultate skupine OP.

Pravilni termini	Viri pravilnih rešitev	Šifre s pravilnim prevodom termina
karstique, le karst	Glosbe (2019), Pons (PONS GmbH, 2019), Slovensko-francoski slovar (Viktor Jesenik, b.d.), Wikipedia (2019), intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
la/les roche(s) sédimentaire(s)	Glosbe, Larousse (EditionsLarousse, b.d.), Linguee (Linguee, 2019), Pons, Reverso (Reverso-Softissimo, 2019), Slovensko-francoski slovar, Termania (Amebis, 2017)	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
la/les roche(s) carbonaté(es)	Glosbe, Pons, Slovensko-francoski slovar	Š1, Š4, Š10, Š12
la/les roche(s) métamorphique(s)	Glosbe, Google (2019), Linguee, Pons, Termania, Wikipedia, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
la/les roche(s) magmatique(s)	Google, Glosbe, Larousse, Wikipedia, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š12, Š14, Š15
le calcaire	Glosbe, Google, Iate (2019), Larousse, Le Petit Robert (2017), Pons, Slovensko-francoski slovar, Termania, Wikipedia	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14
soluble	Glosbe, Google, Larousse, Le Petit	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12,

	Robert, Pons, Termania	Š14, Š15
la dolomie, roche(s) dolomitique(s)	Glosbe, Google, Larousse, Le Petit Robert, Linguee, Pons, Wikipedia, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š12, Š14, Š15
poreux,-euse	Glosbe, Google, Evroterm, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, Termania	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
les évaporites	Glosbe, Google, Larousse, Termania, Wikipedia	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
le gypse	Glosbe, Google, Le Petit Robert, Slovensko-francoski slovar, Termania, Wikipedia	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
la halite	Glosbe, Larousse, Reverso, Wikipedia, Word reference (Kellogg, b.d.)	Š1, Š4, Š10, Š12, Š14
le sel gemme	Glosbe, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia, Word Reference	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
le marbre	Pons, Slovensko-francoski slovar, Termania	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
la carbonatite	Google, Larousse, Reverso, Termania, Wikipedia	Š1, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
les discontinuités	Google, Larousse, Pons, Reverso, Termania, Wikipedia	Š1, Š4, Š10, Š14, Š15

le plan de stratification	Dictionnaire de sciences naturelles (Cuvier, 1820), Google, Le Petit Robert, Park Škocjanske jame (Peric, 2015), Termania, Terminologišče (ZRC SAZU, 2019), Wikipedia	Š1, Š4
les fissures	Dictionnaire de sciences naturelles, Glosbe, Google, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š12,

Tabela 1: Rezultati skupina OP besedilo 1.

Vsi študenti so uspešno našli prevode devetih terminov: »karstique/karst«, »la/les roche(s) sédimentaire(s)«, »la/les roche(s) métamorphique(s)«, »soluble«, »poreux(-euse)«, »les évaporites«, »le gypse«, »le sel gemme«, »le marbre«. Pri teh prevodih so se pojavile nekatere slovnične težave, kot na primer nepravilna raba člena pri terminu »karstique/karst« (»de karst« namesto »du karst«). Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia, intuitiven prevod. Pri terminu »la/les roche(s) sédimentaire(s)« so študenti uporabili naslednje vire: Glosbe, Larousse, Linguee, Pons, Reverso, Slovensko-francoski slovar, Termania. Pri terminu »la/les roche(s) métamorphique(s)« so študenti uporabili naslednje vire: Glosbe, Google, Linguee, Pons, Termania, Wikipedia, intuitiven prevod. Pri terminu »soluble« je prišlo do manjših napak in sicer do površnosti pri prepisovanju (»soluable« namesto »soluble«). Študenti, ki s prevajanjem niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Google, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Termania. Pri terminu »poreux« so trije študenti naredili slovnično napako. Nepravilno so napisali pridevnik »poreux« (»poreux«, namesto ženski spol, »poreuses«) in bili so površni pri prepisovanju (»porouses« namesto »poreuses«). Študenti, ki prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Google, Evroterm, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, Termania.

Večina študentov je imela nekaj težav pri iskanju naslednjih sedmih terminov: »la/les roche(s) carbonatée(s)«, »la/les roche(s) magmatique(s)«, »le calcaire«, »la dolomie/roche dolomitique«, »la halite«, »la carbonatite«, »les discontinuités«. Težave, ki se pojavile pri študentih, ki so imeli težave s prevodom, so bile sledeče. Pri terminu »la/les roche(s) carbonatée(s)« sta dva študenta uporabila nepravilen vir za iskanje prevoda. Eden študent je

spregledal termin, ki ga je bilo treba prevesti. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Pons, Slovensko-francoski slovar. Pri terminu »la/les roche(s) magmatique(s)« je imela samo ena oseba težave s prevodom, kar se je zgodilo, ker svojega intuitivnega prevoda ni preverila. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Glosbe, Larousse, Wikipedia, intuitiven prevod. Pri terminu »le calcaire« je imela težave ena oseba, ker svoje izbire ni preverila. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Google, Iate, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, Termania, Wikipedia. Pri terminu »la dolomie/roche dolomitique« sta dve osebi zašli pri iskanju virov. Oseba Š10 je opazno hitela in bila zato površna pri iskanju. Oseba Š11 je pri iskanju v nekem trenutku intuitivno prevedla termin v »les roches dinariques« in potem preverjala to rešitev. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Google, Larousse, Le Petit Robert, Linguee, Pons, Wikipedia, intuitiven prevod. Pri terminu »la halite« sta dva študenta izpustila prevod. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Larousse, Reverso, Wikipedia, Word reference. Pri terminu »la carbonatite« je oseba Š4 termin prevedla nepravilno. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Larousse, Reverso Termania, Wikipedia. Pri terminu »les discontinuités« sta imeli težave s prevodom dve osebi. Š11 je do tega zaključka prišla zaradi nepravilnega razumevanja besede »nezveznost«, namreč prebrala jo je kot »navезanost«. Zaradi tega se je odločila za prevod, ki ni pravilen. Oseba Š12 je izbrala nepravilno prevodno ustreznico zaradi pomanjkanja iskalnih rezultatov in se je odločila za opisni prevod. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Larousse, Pons, Reverso, Termania, Wikipedia. Pri zadnjem terminu s seznama, »fissure«, so se pri študentih pojavile težave zaradi površnosti. Dva študenta nista preverila svoje odločitve. Š14 se je odločil za nepravilen prevod. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Dictionnaire de sciences naturelles, Glosbe, Google, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, intuitiven prevod.

Za udeležence je bil največja težava termin »plan de stratification«, saj sta prevodno ustreznico našla le 2 študenta. Študenti Š10, Š11, Š12 in Š15 so se odločili za opisni prevod. Študenta, ki sta prišla do pravičnega prevoda, sta uporabila naslednje vire: Dictionnaire de sciences naturelles, Google, Le Petit Robert, Park Škocjanske jame, Termania, Terminologiče, Wikipedia.

Skupina NOP se je z nalogo soočala na drugačen način. Podatki o opravljanju naloge sledijo v spodnji tabeli.

Pravilni termini	Viri pravilnih rešitev	Šifre s pravilnim prevodom
karstique, le karst	Le Petit Robert, intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
la/les roche(s) sédimentaire(s)	Google, Linguee, Pons, Reverso, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia, Word Reference, intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
la/les roche(s) carbonaté(es)	Google, Glosbe, Wikipedia	Š2, Š3, Š9
la/les roche(s) métamorphique(s)	Google, Glosbe, Linguee, Wikipedia, Word Reference	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
la/les roche(s) magmatique(s)	Google, Linguee, Wikipedia, Word Reference	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8
le calcaire	Glosbe, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
soluble	Google, Glosbe, Larousse, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia	Š2, Š3, Š5, Š6, Š8, Š9
la dolomie, roche(s) dolomitique(s)	Google, Glosbe, Larousse, Linguee, Wikipedia	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
poreux,-euse	Glosbe, Linguee, Larousse, Pons, Slovensko-francoski slovar	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9

les évaporites	Larousse, Linguee, Termania, Wikipedia	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
le gypse	Larousse, Linguee, Slovensko-francoski slovar, Termania, Wikipedia	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
la halite	Glosbe, Wikipedia, Word Reference, Jean Duperrex (b.d.)	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
le sel gemme	Wikipedia, Word Reference, Jean Duperrex	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š9
le marbre	Glosbe, Linguee, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
la carbonatite	Larousse, Termania, Wikipedia, intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8, Š9
les discontinuités	Google, Futura-Sciences (2019), Larousse, Linguee, Reverso, Wikipedia	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š8
le plan de stratification	Google, Park Škocjanske jame (2015)	Š9
les fissures	Glosbe, Google, Larousse, Linguee, Pons, Slovensko-francoski slovar, Word Reference	Š3, Š8, Š9

Tabela 2: Rezultati skupina NOP besedilo 1.

Vsi študenti so uspešno našli prevode 11 terminov: »karstique/karst«, »la/les roche(s) sedimentaire(s)«, »la/les roche(s) metamorphique(s)«, »le calcaire«, »la dolomie/les roche(s) dolomitique(s)«, »poreux(-euse)«, »les évaporites«, »le gypse«, »la halite«, »le marbre«, »la

carbonatite«. Študenti, ki s prevodom termina »karstique/karst« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Le Petit Robert, intuitiven prevod. Študenti, ki s prevodom termina »la/les roche(s) sedimentaire(s)« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Linguee, Pons, Reverso, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia, Word Reference, intuitiven prevod. Študenti, ki s prevodom termina »la/les roche(s) metamorphique(s)« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Glosbe, Linguee, Wikipedia, Word Reference. Študenti, ki s prevodom termina »le calcaire« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia. Študenti, ki s prevodom termina »la dolomie/les roche(s) dolomitique(s)« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Glosbe, Larousse, Linguee, Wikipedia. Pri pridevniku »poreux« sta osebi Š2 in Š8 uporabila moško obliko namesto ženske oblike »poreuse«. Študenti, ki s prevodom termina »poreux(-euse)« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Linguee, Larousse, Pons, Slovensko-francoski slovar. Študenti, ki s prevodom termina »les évaporites« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Larousse, Linguee, Termania, Wikipedia. Študenti, ki s prevodom termina »le gypse« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Larousse, Linguee, Slovensko-francoski slovar, Termania, Wikipedia. Pri terminu »la halite« so nekateri študenti nepravilno rabili člen (uporabili so »le« in »l'« namesto »la«). Študenti, ki s prevodom termina »la halite« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Wikipedia, Word Reference, Jean Duperrex. Študenti, ki s prevodom termina »le marbre« niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Linguee, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia. Pri terminu »la carbonatite« je oseba Š2 nepravilno prepisala besedo, in sicer »la carbonate«, namesto »la carbonatite«. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Larousse, Termania, Wikipedia, intuitiven prevod.

Večina študentov je imela nekaj težav v 4 primerih prevajanja terminov: »la/les roche(s) magmatique(s)«, »soluble«, »le sel gemme«, »les discontinuités«. Pri terminu »la/les roche(s) magmatique(s)« je oseba Š9 našla izbrala nepravilen prevod »ignées«. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Linguee, Wikipedia, Word Reference. Pri terminu »soluble« je oseba Š7 izpustila prevod. Študenti, ki s prevajanjem niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Glosbe, Larousse, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia. Pri terminu »le sel gemme« je oseba Š8 izpustila prevod. Študenti, ki niso imeli težav s prevajanjem, so uporabili naslednje vire: Wikipedia, Word Reference, Jean Duperrex. Pri terminu »les discontinuités« je oseba Š9 odločila za nepravilen prevod.

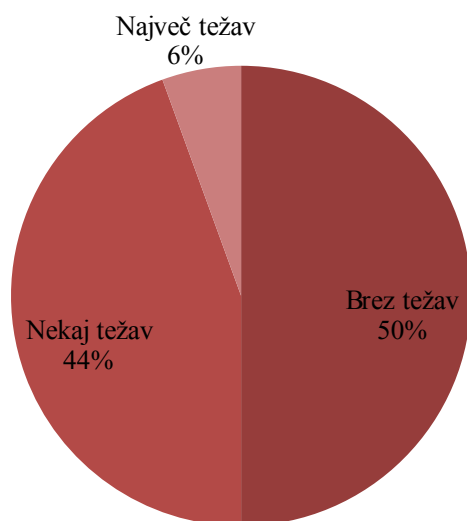
Študenti, ki težav s prevajanjem niso imeli, so uporabili naslednje vire: Google, Futura-Sciences, Larousse, Linguee, Reverso, Wikipedia.

Največ težav so imeli študenti z naslednjimi tremi termini: »la/les roche(s) carbonatée(s)«, »le plan de stratification« in »fissures«. Termin »la/les roche(s) carbonatée(s)« so brez težav prevedli trije študenti. Osebi Š3 in Š6 sta se odločili za prevodno ustreznico »les carbonates«, oseba Š7 se je odločila za pridevnik »carboniques« in oseba Š8 se je odločila za prevod »les calcaires«. Študenti, ki s prevajanjem niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Glosbe, Wikipedia. Prevod termina »le plan de stratification« je uspešno našla le ena oseba, Š9. Tudi oseba Š5 je svojo rešitev iskala na enakem viru kot Š9, ampak se je odločila za opisno prevodno ustreznico, ki ni ravno termin, ki ga iščemo (»strates dans les roches«). Enako rešitev je ponudila oseba Š6. Oseba Š7 je ponudila prevod »lits«, podobno se je odločila tudi oseba Š2 – »les lits de pierre«. Osebi Š3 in Š8 sta prevod izpustili. Oseba Š9, ki je prišla do pravilnega prevoda, je uporabila naslednje vire: Google, Park Škocjanske jame. Termin »fissures« so uspešno prevedli trije študenti. Osebe Š2, Š6 in Š7 so se odločile za prevod »fente«. Oseba Š5 se je odločila za prevod »faille«. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Google, Larousse, Linguee, Pons, Slovensko-francoski slovar, Word Reference.

4.2 Skupni komentar za besedilo 1

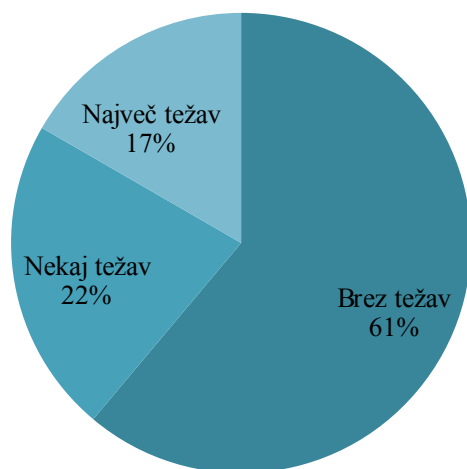
Spodnja grafa prikazujeta rezultate obeh skupin. Zaradi boljšega razumevanja smo jih razdelili v tri skupine, in sicer skupina Brez težav, skupina Nekaj težav in skupina Največ težav.

Rezultati skupina OP besedilo 1

Graf 1: Rezultati skupine OP za besedilo 1.

Rezultati skupina NOP besedilo 1

Graf 2: Rezultati skupine NOP za besedilo 1.

Po primerjavi rezultatov smo ugotovili, da je skupina NOP v celoti pravilno prevedla več terminov kot skupina OP. Obe skupini sta pravilno prevedli naslednjih sedem terminov: »karstique«, »la/les roche(s) sédimentaire(s)«, »la/les roche(s) métamorphique(s)«, »poreux«, »les évaporites«, »le gypse«, »le marbre«. Skupina OP je poleg omenjenih terminov brez težav prevedla tudi termina »le sel gemme« in »soluble«, medtem ko je skupina NOP brez težav prevedla tudi termine »la carbonatite«, »le calcaire« in »la dolomie«.

V kategoriji Nekaj težav je imela manj težav večina skupine NOP. V to kategorijo spadajo termina »soluble« in »le sel gemme«. Večina skupina OP je imela težave s termini »la/les roche(s) carbonatée(s)«, »le calcaire«, »la dolomie«, »la halite«, »la carbonatite«, »les fissures«. V tej kategoriji sta imeli obe skupini težave z dvema terminoma, in sicer »la/les roche(s) magmatique(s)« in »la discontinuité«.

V kategoriji Največ težav prevladujejo težave skupine NOP. Največ preglavic so študentom povzročali termini »la/les roche(s) carbontaée(s)«, »les fissures« in »le plan de stratification«. Skupina OP je imela v tej kategoriji težave z enim terminom, in sicer »le plan de stratification«.

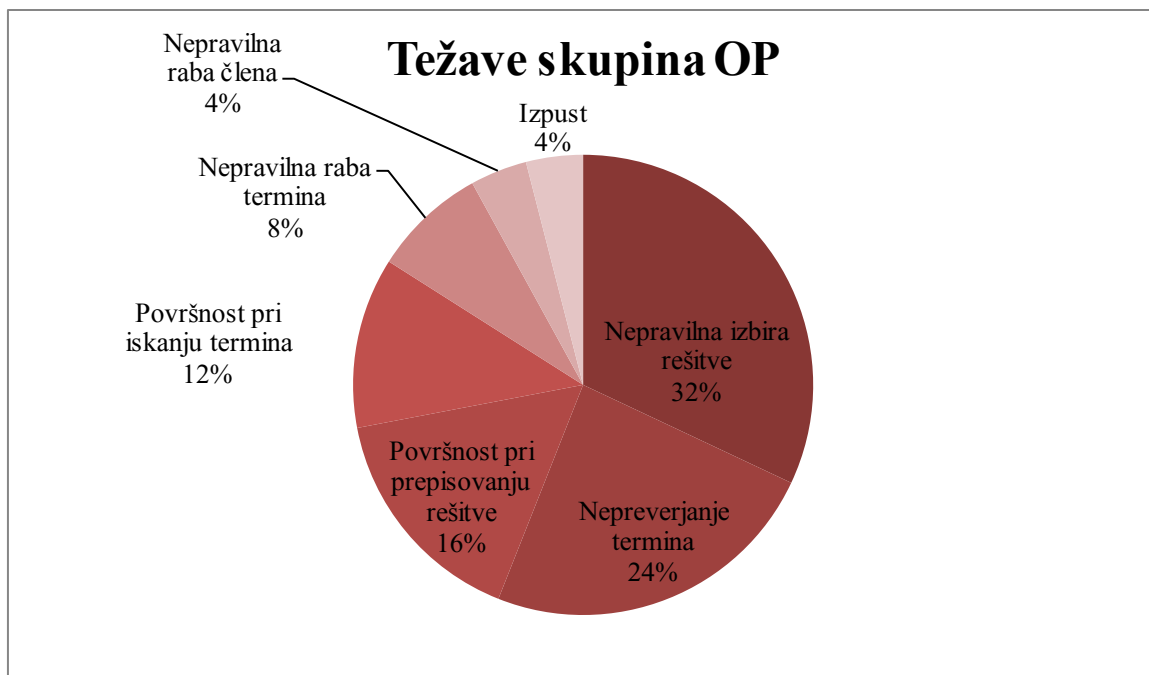
V programu Translog smo pridobili podatke o trajanju prevajalskega procesa, o številu dogodkov uporabnika na minuto in na zgoščenost tvorjenja besedila na minuto. Te podatke smo za vsako skupino vnesli v tabele in izračunali povprečne vrednosti. Te tabele si lahko ogledate v prilogah. Vrednosti, ki smo jih dobili z izračunom, so predstavljene v spodnji tabeli.

	Besedilo 1 OP	Besedilo 1 NOP
Trajanje prevajalskega procesa	39:16,8	41:38,2
Dogodki uporabnika na minuto	41,6	31,75
Tvorjenje besedila na minuto	27,58333333	22,98428571

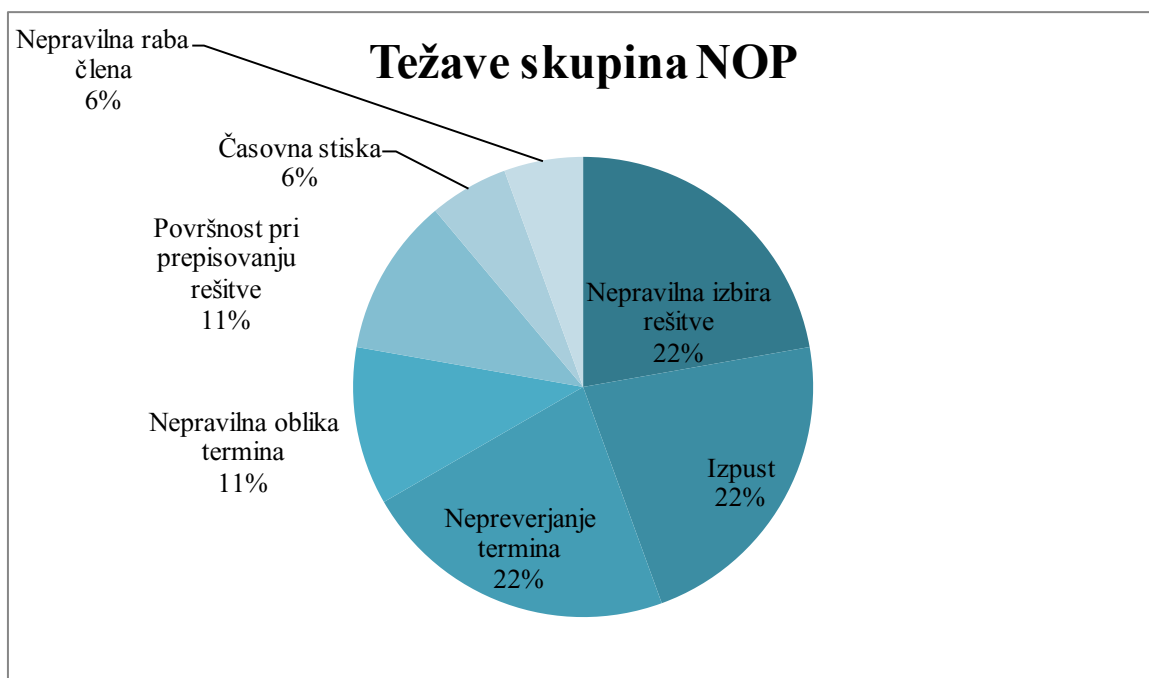
Tabela 3: Povprečja rezultatov iz programa Translog II za besedilo 1.

Študenti so imeli na voljo 45 minut časa za prevajanje vsakega besedila. Za prvo besedilo je bila hitrejša skupina s študenti, ki so prevajalsko prakso že opravili. Skupina, ki prakse še ni opravila, je v povprečju potrebovala približno dve minuti več za prevod besedila 1. V skupini OP je program Translog II zabeležil več dogodkov uporabnika na minuto kot v skupini NOP. Skupina OP je v povprečju tvorila več besedila na minuto kot skupina NOP. Pri interpretaciji rezultatov smo morali pri skupini OP izpustiti količine enega izmed študentov, saj podatkov zaradi tehničnih težav nismo mogli pridobiti.

Omenjeni rezultati, so tesno povezani tudi s težavami, ki so se pojavljale pri prevajalskem procesu. Spodnja grafa prikazujeta najpogostejše težave obeh skupin.

Graf 3: Težave skupine OP besedilo 1.

Graf 4: Težave skupine NOP besedilo 1.

Obe skupini sta imeli težave z rabo oblike besede »poreux«. S tem so imeli več težav študenti skupine NOP. Obe skupini sta imeli težave z rabo člena. Skupina OP je imela v tej kategoriji težave pri terminu »du karst«, medtem ko je v tej kategoriji imela skupina NOP težave pri terminu »la halite«. Prav tako sta imeli obe skupini težave s površnostjo pri prepisovanju prevodnih ustreznic. V tej kategoriji so termini povzročali več težav študentom skupine OP. Obe skupini sta imeli težave v kategoriji Nепreverjanje termina. Skupina OP je imela v tej

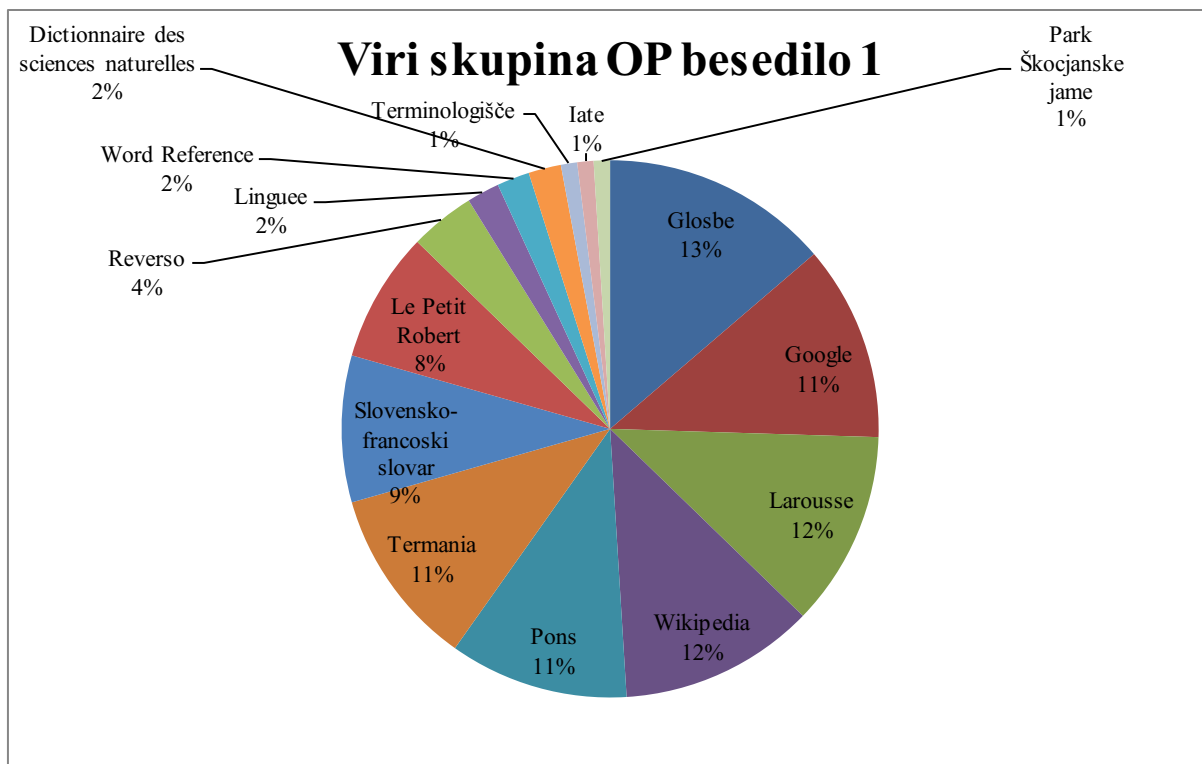
kategoriji večkrat težave. Skupina NOP je imela več težav z izpuščanjem prevodnih ustreznic kot skupina OP.

V splošnem smo lahko v posnetkih skupine OP opazili boljšo spretnost večjo hitrost pri iskanju terminov po različnih virih. Večina študentov je konsistentno iskala po enakih virih, razen za termine, ki jih niso zlahka našli. Nekaj težav je študentom povzročala površnost pri prepisovanju terminov v iskalnik in nepravilno sklepanje pri intuitivnih prevodih, kar jim je bodisi onemogočilo pravičen prevod bodisi so za pravičen prevod porabili več časa kot bi ga sicer. Ena izmed oseb je prevod iskala po besedah in ne po kolokacijah. Rešitve je v virih preverila tudi dvakrat in bila pri odločanju zelo previdna.

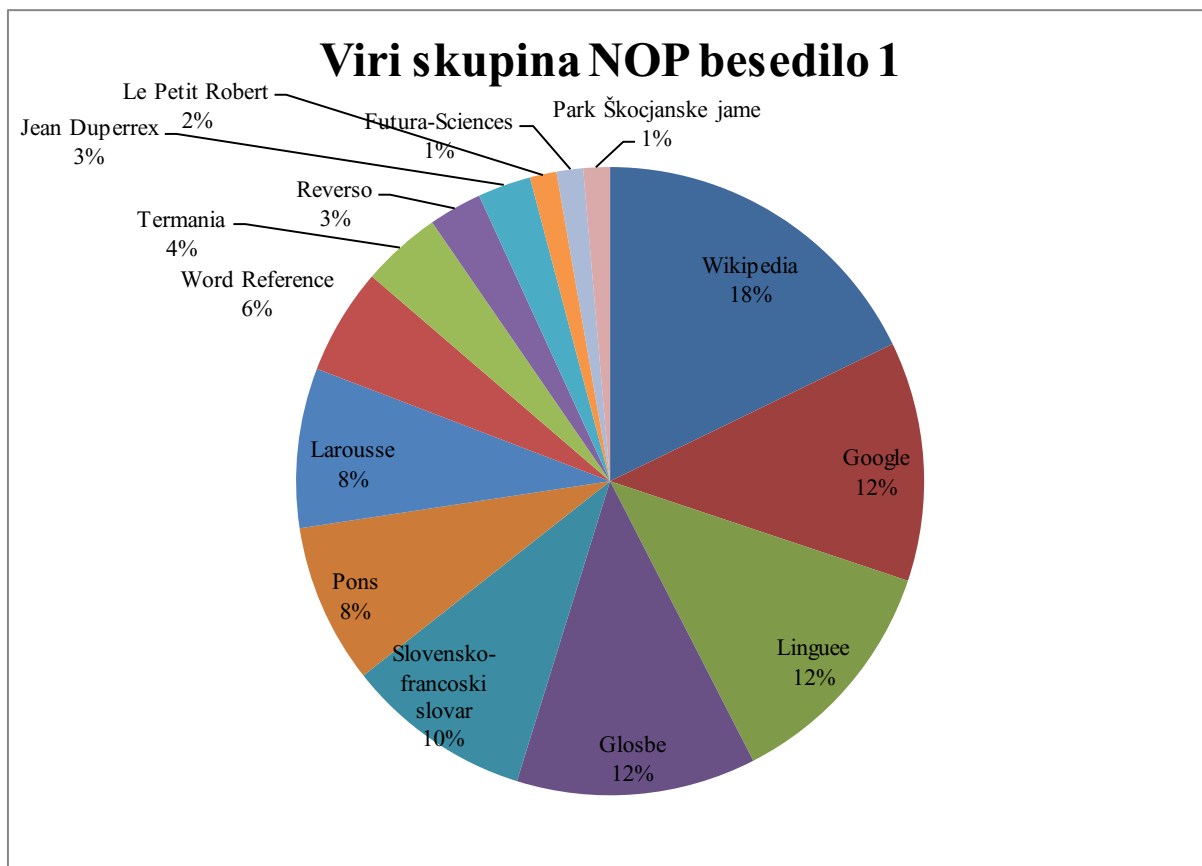
V posnetkih skupine NOP smo v nekaterih primerih opazili hitrost pri iskanju prevodnih ustreznic, ampak je prišlo do težav, ko študenti svojih prevodov niso preverili, zato so bile nekatere rešitve nepravilne. V nekaterih primerih smo opazili slabšo spretnost pri iskanju prevodnih rešitev. Zaradi tega so študenti porabili več časa za iskanje prevodov. To je pomenilo tudi, da jim je na določenih mestih časa za iskanje zmanjkalo, kar se je pokazalo v izpuščenih prevodnih ustreznic. Opazili smo tudi več površnosti pri iskanju terminov v virih z veliko besedila, saj so si nekateri študenti iz skupine OP pomagali s funkcijo iskanja po besedilu, študenti NOP pa so termine po besedilu iskali brez omenjene funkcije. V nekaterih primerih je študent prevajal tudi celotne sklope besed in ne samo posameznih besed, kar časovno potratno.

4.3 Uporabljeni viri besedilo 1

V nadaljevanju predstavljamo grafe, ki prikazujejo pogostost rabe virov z uporabnimi informacijami.

Graf 5: Pogostost rabe virov skupina OP besedilo 1.

Graf 6: Pogostost rabe virov skupina OP besedilo 1.

Grafa prikazujeta, da sta obe skupini uporabljali enake vire, ampak z različno dinamiko. Skupina OP je največkrat uporabila vir Glosbe, medtem ko ga je v skupini NOP uporabilo 12 %, kar pomeni, da je četrti najbolj rabljen vir. Vir Google je pri obeh skupinah na drugem mestu. Na tretje mesto se v skupini OP uvršča francoski enojezični slovar Larousse, v skupini NOP pa se na tretje mesto uvršča korpus Linguee. Wikipedia, ki je v skupini NOP uvrščena na prvo mesto, je v skupini OP uvrščena na četrto mesto. Slovensko-francoski slovar Pons je večkrat uporabila skupina OP. Enako velja za vire Termania, Le Petit Robert in Reverso. Slovensko-francoski slovar in Word Reference je večkrat uporabila skupina NOP. Skupina OP je uporabila tudi nekaj virov, ki jih druga skupina ni. Ti viri so Iate, Terminologišče in slovar Dictionnaire des sciences naturelles. Skupina NOP je prav tako uporabila nekaj virov, ki jih skupina OP ni. Ta vira sta Futura-Sciences in Jean Duperrex. Na zadnjem mestu je v obeh skupinah uvrščen vir Park Škocjanske jame.

V spodnji tabeli so razvrščeni viri, ki sta jih obe skupini uporabili pri prevodih določenih terminov. Navedeni viri štejejo kot uporabni viri za prevajanje terminov na področju krasoslovja.

Termin	Uporabni viri
karstique	Glosbe, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia, Le Petit Robert
la/les roche(s) sédimentaire(s)	Google, Larousse, Linguee, Pons, Reverso, Slovensko-francoski slovar, Termania, Wikipedia, Word Reference
la/les roche(s) carbonatée(s)	Google, Glosbe, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia
la/les roche(s) métamorphique(s)	Google, Glosbe, Linguee, Pons, Termania, Wikipedia, Word Reference
la/les roche(s) magmatique(s)	Google, Glosbe, Larousse, Linguee, Wikipedia, intuitiven prevod, Word Reference
le calcaire	Glosbe, Google, Iate, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia, Termania

soluble	Glosbe, Google, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Termania, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia
la/les roche(s) dolomitique(s)	Google, Glosbe, Larousse, Linguee, Wikipedia, Le Petit Robert, Linguee, Pons
poreux	Glosbe, Google, Evroterm, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, Termania, Linguee
les évaporite(s)	Larousse, Linguee, Termania, Wikipedia, Glosbe, Google
le gypse	Glosbe, Google, Le Petit Robert, Slovensko-francoski slovar, Termania, Wikipedia, Larousse, Linguee
les halites	Glosbe, Wikipedia, Word Reference, Jean Duperrex, Larousse, Reverso
le sel gemme	Glosbe, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, Wikipedia, Word Reference, Jean Duperrex
le marbre	Pons, Slovensko-francoski slovar, Termania, Glosbe, Linguee, Wikipedia
la carbonatite	Google, Larousse, Reverso, Termania, Wikipedia
les discontinuités	Google, Larousse, Pons, Reverso, Termania, Wikipedia, Futura-Sciences
le plan de stratification	Dictionnaire de sciences naturelles, Google, Le Petit Robert, Park Škocjanske jame, Termania, Terminologiče, Wikipedia
les fissures	Dictionnaire de sciences naturelles, Glosbe, Google, Larousse, Le Petit Robert, Pons, Slovensko-francoski slovar, intuitiven prevod Linguee, Word Reference

Tabela 4: Uporabni viri za iskanje terminologije s področja krasoslovja.

4.4 Rezultati prevodov terminov besedilo 2

Tudi v tem poglavju bomo rezultate predstavili v dveh tabelah. V vsaki tabeli bomo navedli podatke o pravilnem terminu, o šifrah študentov, ki so do pravilnega prevoda prišli in navedli vire, ki so jih ti študenti uporabili. Spodnja tabela prikazuje rezultate skupine OP.

Pravilni termini	Viri pravilnih rešitev	Šifre s pravilnim prevodom
kras	intuitiven prevod	Š4, Š10, Š11, Š12
zakrasevanje	Evroterm, Glosbe, Google, Termania, Terminologišče, Wikipedia, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š12, Š14
karbonatne kamnine	Francosko-slovenski slovar (Grad, b.d.), Glosbe, Google, Linguee, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
apnenec	Francosko-slovenski slovar, Termania, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š15
dolomit	Francosko-slovenski slovar, Termania, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
nezveznosti, diskontinuiteta	Google, Linguee, Larousse, Terminologišče	Š1, Š4, Š10, Š12, Š14, Š15
tektonske	Francosko-slovenski slovar, Google, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
stratigrafske	Evroterm, Glosbe, Google, Reverso, Termania, Terminologišče, Wikipedia,	Š1, Š4, Š10, Š12, Š14, Š15

	intuitiven prevod	
masiv	Fran, Francosko-slovenski slovar, Larousse, Le Petit Robert, Terminologišče, Word Reference	Š2, Š10, Š12, Š15
škraplje	Glosbe, Google, Wikipedia	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š15
vrtače	Wikipedia	Š1, Š12
jama	intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š11, Š12, Š14, Š15
ponor	Francosko-slovenski slovar	Š15
vodonosnik	Glosbe, Google, Larousse, Terminologišče, Wikipedia	Š1, Š4, Š10, Š12, Š14, Š15
vrzel	Francosko-slovenski slovar	Š1
razpoka	Francosko-slovenski slovar, Wikipedia, intuitiven prevod	Š1, Š10, Š12, Š14, Š15
rov, kanal	Francosko-slovenski slovar, Google, Terminologišče, Wikipedia	Š1, Š12, Š14

hidrogeološki	Gigafida (Nataša Logar Berginc et al. 2011), Glosbe, Google, Termania, Terminologišče, intuitiven prevod	Š1, Š4, Š10, Š12, Š15
----------------------	--	-----------------------

Tabela 5: Rezultati skupina OP besedilo 2.

Vsi študenti so brez težav prevedli naslednjih pet terminov: »karbonatne kamnine«, »dolomit«, »tektonske«, »jama«. Pri terminu »karbonatne kamnine« so študenti uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, Glosbe, Google, Linguee, intuitiven prevod. Pri terminu »dolomit« so študenti uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, Termania. Pri terminu »tektonske« so študenti uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, Google, intuitiven prevod. Termin »jama« so vsi študenti prevedli intuitivno.

Večina študentov je imela nekaj težav pri prevodih naslednjih desetih terminov: »kras«, »zakrasevanje«, »apnenec«, »nezveznost, diskontinuiteta«, »stratigrafske«, »masiv«, »škraplje«, »vodonosnik«, »razpoka«, »hidrogeološki«. Tri osebe so »kras« napisale z veliko začetnico, kar označuje pokrajino in ne vrsto površja, zato je prevod termina nepravilen. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so termin prevedli intuitivno. Pri terminu »zakrasevanje« je oseba Š11 kot prevodno ustreznico izbrala »kraški procesi«. Oseba Š15 je sicer iskala rešitve na pravem viru, ampak je spregledala pravi odgovor in se odločila za »razvoj krasa«, ki je opisni prevod. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Evroterm, Glosbe, Google, Termania, Terminologišče, Wikipedia, intuitiven prevod. Pri terminu »apnenec« je imela težave le ena oseba, ki je termin prevedla kot »iz kalcija«. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, Termania, intuitiven prevod. Pri terminu »nezveznost« ali »diskontinuiteta« je imela težave ena oseba, in sicer Š11, ki je termin prevedla kot »prekinjenosti«. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Linguee, Larousse, Terminologišče. Pri terminu »stratigrafski« je večina študentov prišla do pravilnega prevoda. Pri tem je imela težave oseba Š11, ki iz besede »stratigrafija« ni izoblikovala pridevnika. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Evroterm, Glosbe, Google, Reverso, Termania, Terminologišče, Wikipedia, intuitiven prevod. Pri terminu »masiv« so imeli težave 3 študenti, ki so ga prevedli kot »gorovje«, »gorski masiv« in »gore«. Vsi termini kolocirajo na visokogorje, zato v tem kontekstu to niso najboljše rešitve. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Fran, Francosko-slovenski slovar, Larousse, Le Petit Robert, Terminologišče, Word Reference. Pri terminu »škraplje« je imela

težave oseba Š14, ker je prevod iskala na površen način. Na koncu se je odločila, da izraz pusti nepreveden, »lapiaz«. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Pri terminu »vodonosnik« je imela težave oseba Š11, ki se je na koncu odločila za prevod »vodoprepusten kraj«. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Google, Wikipedia. Pri terminu »razpoka« sta imeli težave dve osebi, in sicer Š4, ki je termin prevedla kot »reža«, in Š11, ki je zaradi časovne stiske termin pustila nepreveden. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, Wikipedia, intuitiven prevod. Pri terminu »hidrogeološki« je ena oseba zaradi časovne stiske prevod izpustila, druga pa je zaradi hitenja ali površnosti v virih iskala nepravilne rezultate, in sicer pod »hidrologique« in ne pod »hidrogéologique«. Posledično je tudi prevod nepravilen, »hidrološki«. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Gigafida, Glosbe, Google, Termania, Terminologišče, intuitiven prevod.

Največ težav so imeli študenti z naslednjimi štirimi termini: »vrtača«, »ponor«, »vrzek«, »rov, kanak«. Pri terminu »vrtača« je imela večina študentov težave, ker svoje rešitve niso preverili. Š10 je termin prevedel kot »ponori«, Š15 pa je uporabil termin »kraška dolina«. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednji vir: Wikipedia. Pri terminu »ponor« je pravilen prevod našla le ena oseba. Ostale osebe so se odločile za prevod »brezno«, ena pa se je odločila za prevod »jašek«. Oseba, ki s prevodom ni imela težav, je uporabila naslednji vir: Francosko-slovenski slovar. Pri terminu »vrzek« je pravilen prevod napisala ena oseba. Ostale so se odločile za prevod »praznina«. Oseba Š11 je narobe prebrala iztočnico. Razumela je »video« in ne »vide«, zato je besedo prevedla kot »posnetek«. Oseba Š15 pa se je odločila za opisen prevod »prazen prostor«. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednji vir: Francosko-slovenski slovar. Pri terminu »rov« ali »kanak« sta se dve osebi odločili za prevod »žleb«, dve osebi pa sta prevod izpustili zaradi časovne stiske. Študenti, ki s prevodom niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, Google, Terminologišče, Wikipedia.

Spodnja tabela prikazuje rezultate prevodov skupine NOP.

Pravilni termini	Viri pravih rešitev	Šifre s pravilnim prevodom
kras	SSKJ (2015), intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š6

zakrasevanje	Google, Razvoj krasa (b.d.), Wikipedia	Š2, Š6, Š7, Š9
karbonatne kamnine	Google, Razvoj krasa, intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š6, Š9
apnec	Razvoj krasa, intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š9
dolomit	Razvoj krasa, Wikipedia, intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š6, Š9
nezveznosti, diskontinuiteta	Glosbe, Google, intuitiven prevod	Š3, Š6, Š7, Š9
tektonske	Wikipedia, intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š9
stratigrafske	Glosbe, Google, Termania, Word Reference, intuitiven prevod	Š2, Š3, Š7, Š9
masiv	Francosko-slovenski slovar, intuitiven prevod	Š2, Š5
škraplje	Google, Larousse, Termania, Wikipedia	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š9
vrtče	Francosko-slovenski slovar, Google, Park Škocjanske jame, Wikipedia, Word Reference	Š3, Š5, Š9

jama	intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š9
ponor	/	/
vodonosnik	Google, Wikipedia	Š2, Š3, Š5, Š6, Š7, Š9
vrzel	Francosko-slovenski slovar, Google, Pons	Š3, Š6, Š7
razpoka	Francosko-slovenski slovar, intuitiven prevod	Š2, Š3, Š5, Š7, Š9
rov, kanal	Francosko-slovenski slovar, Google, Larousse, Park Škocjanske jame, Pons	Š5, Š9
hidrogeološki	intuitiven prevod	Š3, Š6, Š7

Tabela 6: Rezultati skupina NOP besedilo 2.

Študenti niso imeli težav pri prevajanju naslednjih petih terminov: »apnec«, »tektonske«, »škraplje«, »jama«, »vodonosnik«. Pri prevodu termina »apnec« so študenti uporabili naslednja vira: Razvoj krasa, intuitiven prevod. Pri prevodu termina »tektonske«, so študenti uporabili naslednje vire: Wikipedia, intuitiven prevod. Pri prevodu termina »škraplje« je Š9 naredil pravopisno napako, ker je besedo napisal kot »škrapje«. Š3 je pri tem prevodu uporabil edninsko obliko termina, »škraplja«. Študenti, ki niso imeli težav s prevodom termina »škraplje«, so uporabili naslednje vire: Google, Larousse, Termania, Wikipedia.

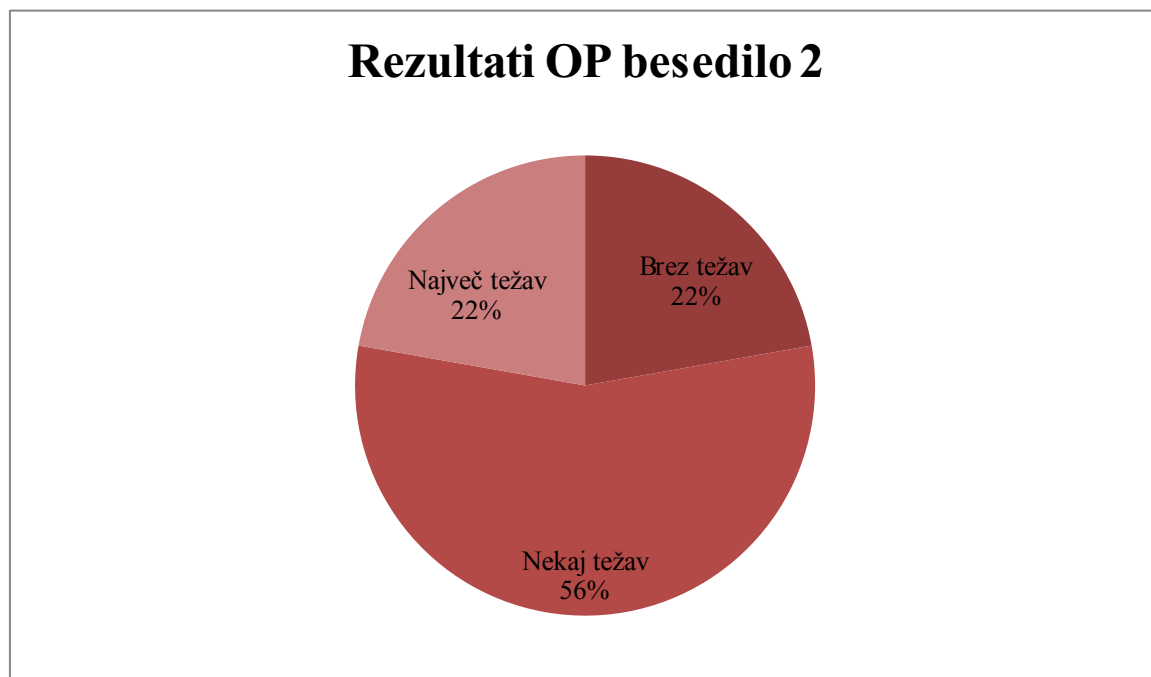
Večina študentov je imela nekaj težav pri prevodih naslednjih desetih terminov: »kras«, »zakrasevanje«, »karbonatne kamnine«, »dolomit«, »nezveznosti«, »stratigrafske«, »vrtača«,

»vrzel«, »razpoka«, »hidrogeološki«. Pri terminu »kras« sta imela težave Š7 in Š9, ker sta uporabila poimenovanje »Kras«. To označuje pokrajino in ne vrsto površja, zato je prevod nepravilen. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: SSKJ, intuitiven prevod. Pri terminu »zakrasevanje« sta napako naredila 2 študenta. Š3 je termin prevedel kot »krasifikacija«, Š5 pa kot »proces vodnega raztapljanja«. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Razvoj krasa, Wikipedia. Pri terminu »karbonatne kamnine« je napako naredila ena oseba. Š7 je termin prevedla kot »karbonske kamnine« in napako naredila zato, ker svojega intuitivnega prevoda ni preverila. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Google, Razvoj krasa, intuitiven prevod. Pri terminu »dolomit« je oseba Š7 naredila enako napako, namreč svojega intuitivnega prevoda »dolomitska kamnina« ni preverila. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Razvoj krasa, Wikipedia, intuitiven prevod. Pri terminu »nezveznosti« sta napako naredili osebi Š2 in Š5, ker svojih intuitivnih rešitev (»nezvezljivost« in »nepovezanost«) nista preverili. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Google, intuitiven prevod. Pri pridevniku »stratigrafske« sta do nepravilnih rešitev prišli dve osebi. Š5 je termin prevedla kot »plastovitost kamnine«, Š6 pa kot »stratigrafičen«. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Glosbe, Google, Termia, Word Reference, intuitiven prevod. Pri terminu »vrtača« so tri osebe izbrale francosko besedo »doline«, le ena izmed njih je to tudi preverila, vendar ne dovolj natančno. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, Google, Park Škocjanske jame, Wikipedia, Word Reference. Pri terminu »vrzel« so se tri osebe odločile za prevod »praznina«. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, Google, Pons. Pri terminu »razpoka« je ena oseba naredila napako, ker svojega intuitivnega prevoda »špranjica« ni preverila. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednja vira: Francosko-slovenski slovar, intuitiven prevod. Pri terminu »hidrogeološki« sta napako naredili 2 osebi, ki sta original nepravilno prebrali in izbrali prevod »hidrološki«, poleg tega svoje izbire tudi nista preverili. Oseba Š9 je prevod izpustila. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so do rešitve prišli z intuitivnim prevodom.

Največ težav so imeli študenti pri prevodu naslednjih treh terminov: »masiv«, »ponor«, »rov/kanak«. Pri terminu »masiv« so napako naredile štiri osebe. Š3 je termin prevedla kot »gorski masiv«. Oseba Š6 je termin prevedla kot »kamniti sklop«. Oseba Š7 je termin

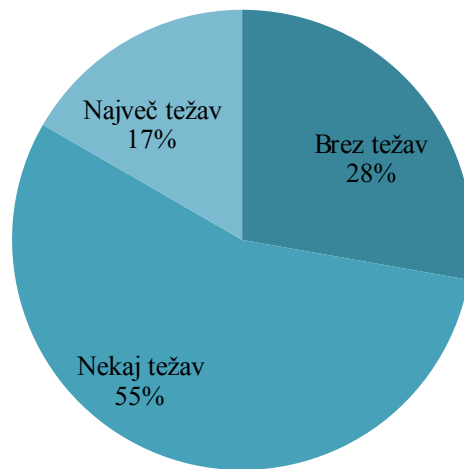
prevedla kot »površina« in oseba Š9 kot »gorski sklop«. Težava je bila pri vseh enaka, namreč osebe niso preverile svojih prevodov, čeprav so iskale v virih, kjer so ostali študenti prišli do pravega prevoda. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, intuitiven prevod. Pri terminu »ponor« so imeli študenti največ težav, saj nihče od njih ni prišel do pravega prevoda. Š2, Š5, Š6, Š7 in Š9 so termin prevedli kot »brezno«, ki sicer ustreza opisu ponora, ampak je bilo treba poiskati pravi termin. Š3 je termin prevedel kot »jama«. Pri prevodu termina »rov/kanak« so napako naredile 4 osebe. Oseba Š2 je pravilno prevedla termin v »kanak« in se nato pri preverjanju prevoda odločila za sopomenko »jarek«, ki ni pravi termin. Š3 se je odločila za prevod »tunek«, oseba Š6 je termin prevedla kot »sklop«, oseba Š7 pa je izbrala prevod »žleb«. Študenti, ki s prevodom termina niso imeli težav, so uporabili naslednje vire: Francosko-slovenski slovar, Google, Larousse, Park Škocjanske jame, Pons.

4.4.1 Skupni komentar za besedilo 2

Graf 7: Rezultati skupina OP besedilo 2.

Rezultati NOP besedilo 2

Graf 8: Rezultati skupina NOP besedilo 2.

Grafa prikazujeta rezultate obeh skupin. Ob primerjavi ugotovimo, da je v kategoriji Brez težav več procentov dosegla skupina NOP. S skupino OP si delita dva termina, in sicer »tektonski« in »jama«. Ostali termini, ki skupini NOP niso povzročali težav so: »apnenec«, »škraplje« in »vodonosnik«. Skupini OP težav nista povzročala še termina »karbonatne kamnine« in »dolomit«.

V kategoriji Nekaj težav je več procentov dosegla skupina OP. S skupino NOP sta z nekaj težavami v večini prevedli naslednje termine: »kras«, »zakrasevanje«, stratigrafski«, »nezveznost«, »razpoka« in »hidrogeološki«. Skupina OP je v večini imela nekaj težav še s termini »apnenec«, »masiv«, »škraplje« in »vodonosnik«. Skupina NOP je poleg že naštetih terminov v večini imela težave še z naslednjimi termini: »karbonatne kamnine«, »dolomit«, »vrtača« in »vrzel«.

V tretji kategoriji, Največ težav, so skupini OP delali težave štirje termini: »vrtača«, »vrzel«, »rov/kanak« in »ponor«. Zadnja dva termina sta povzročala težave tudi skupini NOP. Poleg naštetih terminov je študentom skupine NOP povzročal težave še termin »masiv«.

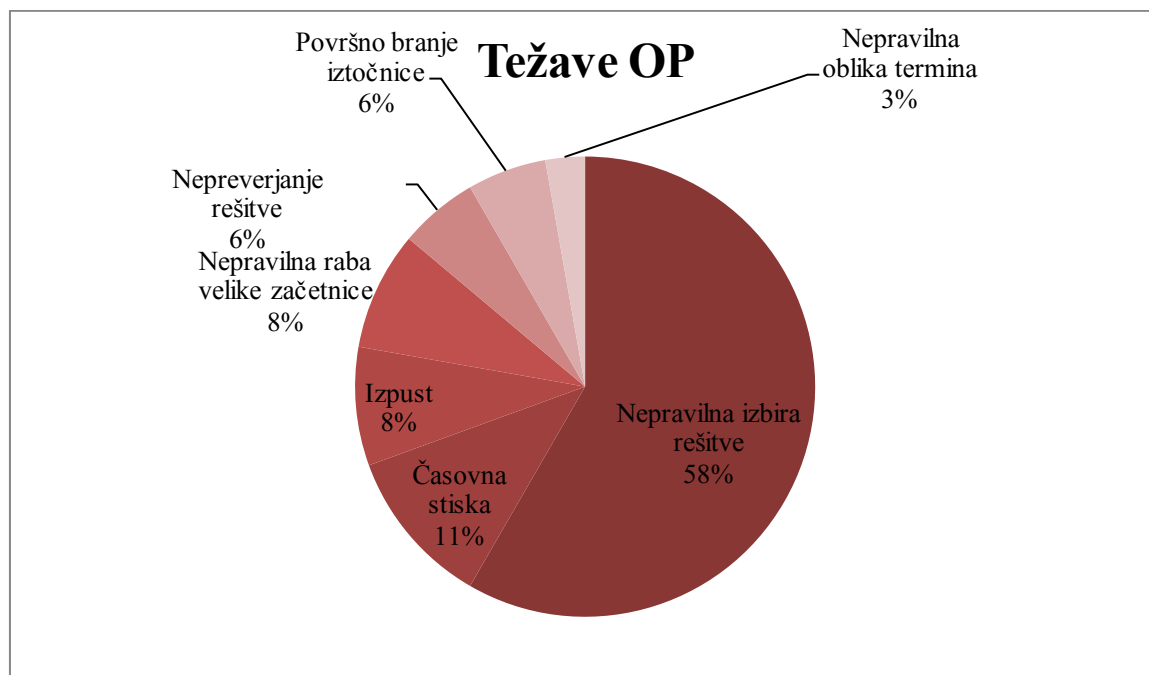
Tudi pri izračunu povprečij za besedilo 2 smo si pomagali z rezultati, ki jih je zabeležil Translog II. Spodnja tabela prikazuje povprečja obeh skupin v treh kategorijah.

	Besedilo 2 OP	Besedilo 2 NOP
Trajanje prevajalskega procesa	25:52,4	25:09,2
Dogodki uporabnika na minuto	60,96166667	47,64333333
Tvorjenje besedila na minuto	42,10333333	36,62833333

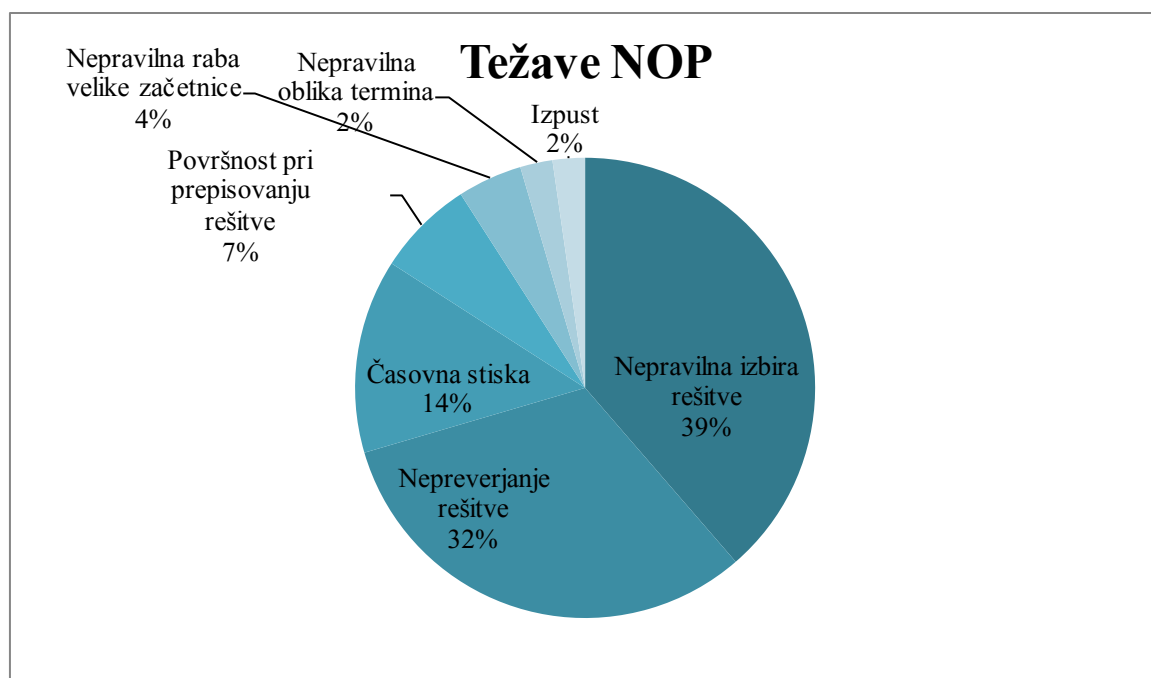
Tabela 7: Povprečja rezultatov iz programa Translog II za besedilo 2.

Nekateri študenti so besedilo 1 prevajali več časa, kot so ga imeli na voljo, zato so morali s prevodom besedila 2 pohiteti. Rezultati v zgornji tabeli to tudi odsevajo, saj je prevajalski proces v povprečju trajal 25 minut v obeh skupinah. Skupina OP je imela več dogodkov na minuto kot skupina NOP, kar pomeni, da so študenti hitreje opravljali svoje delo. To se pozna tudi v parametru tvorjenja besedila na minuto, saj so bili hitrejši kot skupina NOP. Pri skupini NOP eden izmed študentov ni sodeloval v prevajalskem procesu zaradi časovne stiske, zato zanj nimamo rezultatov.

Rezultati, ki smo jih dobili s programom Translog II so nastali zaradi težav, ki so omejevale hitrost in učinkovitost prevajalskega procesa študentov. Spodnja grafa prikazujeta težave, ki so se pojavljale v obeh skupinah.

Graf 9: Težave skupina OP besedilo 2.

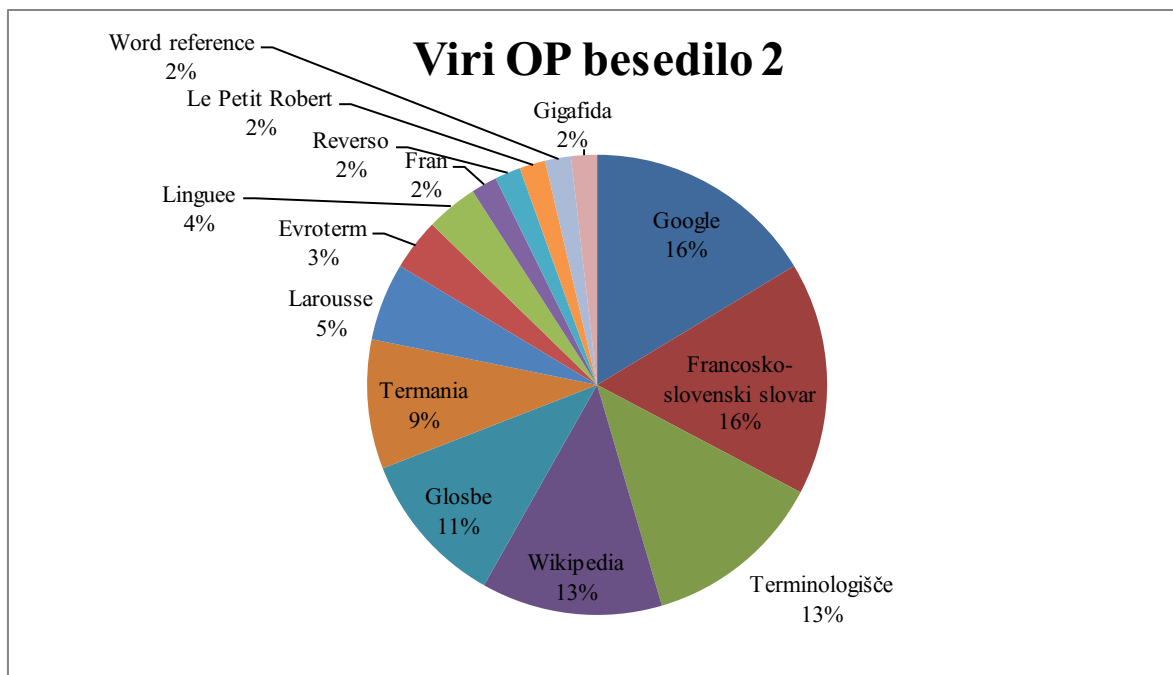

Graf 10: Težave skupina NOP besedilo 2.

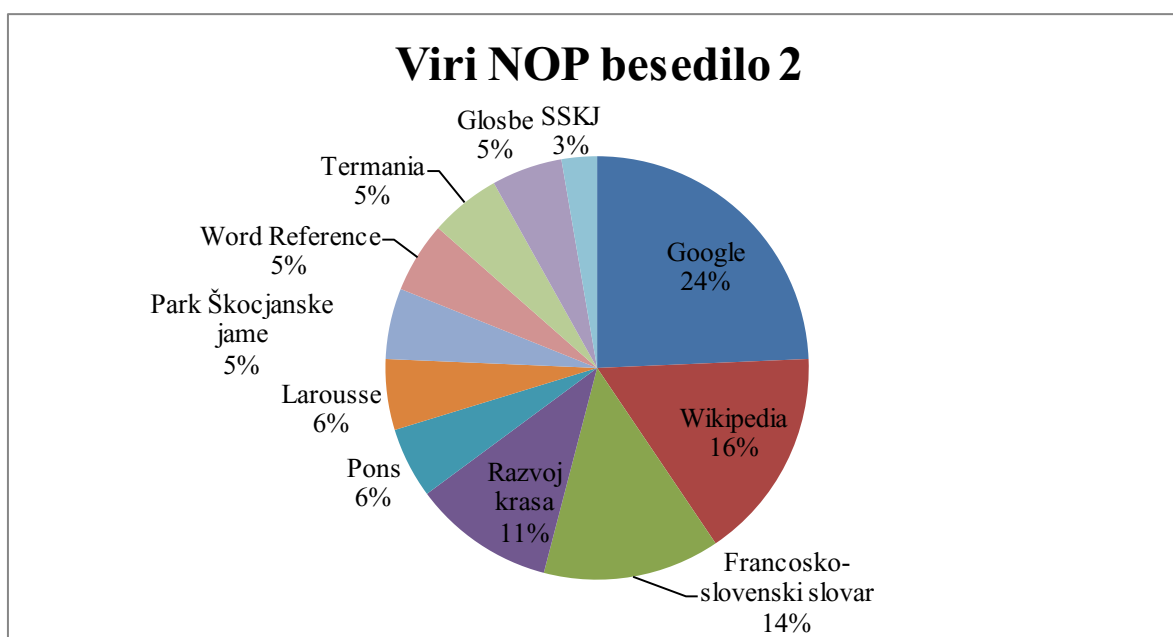
Največ težav je z nepravilnimi odločitvami imela skupina OP. Skupina NOP je imela v primerjavi s skupino OP veliko več težav z nepreverjanjem intuitivnih prevodov. Tretja kategorija, ki je opazno vplivala na prevode obeh skupin, je čas, na katerega sta bili omejeni. Ta faktor je skupini NOP povzročal več težav. Skupina OP je imela več težav z izpusti kot skupina NOP. Pri prepisovanju iztočnic v iskalnik je bila bolj površna skupina NOP. Obe skupini sta imeli težave z rabo velike začetnice pri terminu »kras«. V tej kategoriji so imeli več težav študenti iz skupine OP. Prav tako so imeli študenti te skupine več težav pri rabi oblike prevedenih terminov.

Prevajanje skupine OP je bilo v splošnem suvereno in tekoče. Pri nekaterih študentih je bilo opaziti nezbranost pri branju iztočnih in pri prepisovanju prevodov v program Translog II. Študent, ki je bil v času opravljanja preizkusa v 1. letniku magistrskega študija in je prakso že opravljal, je imela težave s časom in svojega prevoda ni uspel dokončati.

Prevajalski proces skupine NOP je v splošnem potekalo tekoče. Zaradi tega so imeli nekateri študenti težave s površnostjo, ker niso preverjali vsake odločitve. Nekateri študenti so najprej opravili kratko raziskavo strokovne literature in najprej prevedli termine, ki so jim povzročali največ težav, nato pa začeli prevajati besedilo v celoti. Nekateri študenti so imeli več težav za oblikovanje lepih stavkov, kot s samim prevajanjem terminov. Eden izmed študentov je prevajal celotne sklope besedila hkrati, kar mu je zelo otežilo iskanje terminov. Študent svojega prevoda zaradi primanjkovanja časa ni dokončal.

Graf 11: Pogostost rabe virov skupina OP besedilo 2.

Graf 12: Pogostost rabe virov skupina NOP besedilo 2.

Ko primerjamo zgornja grafa, ki prikazujeta lestvico virov, ugotovimo naslednje. Obe skupini sta največ uporabljali vir Google. Pri skupini OP opazimo, da so kot drugi najpogostejši vir uporabljali Francosko-slovenski slovar. Ta je v skupini NOP na tretjem mestu. Na tretjem mestu skupine OP opazimo vir Terminologišče. Tega vira skupina NOP ni uporabila. Na četrtem mestu grafa skupine OP vidimo vir Wikipedia. Ta se v grafu skupine NOP uvršča na drugo mesto. Vir Glosbe je v skupini OP uporabilo 11 % študentov, v skupini NOP pa se ta

vir umešča med najmanj pogoste vire, saj ga je uporabilo le 5 % študentov. Na grafu skupine OP lahko opazimo, da omenjenemu viru sledi vir Termania. Ta vir se na grafu skupine NOP uvršča med najmanj pogosto uporabljene vire. Francoski enojezični slovar Larousse so študenti skupine NOP uporabili večkrat kot študenti skupine OP. Obe skupini sta uporabili tudi vir Word Reference. Na grafu skupine NOP se ta uvršča višje kot na grafu skupine OP. Skupina NOP je poleg omenjenih virov edina uporabila tudi vire Razvoj krasa, Park Škocjanske jame in SSKJ. Skupina OP je poleg omenjenih virov edina uporabila tudi Evroterm, Linguee, Fran, Le Petit Robert in Gigafida.

4.5 Uporabljeni viri besedilo 2

Spodnja tabela prikazuje vire, ki sta jih obe skupini uporabili pri iskanju prevodnih ustreznice. Študenti so s pomočjo spodaj navedenih virov prišli do pravih rešitev. V nekaterih primerih so intuitivno vedeli prevod, zato je v teh primerih navedeno »intuitiven prevod«.

Termin	Uporabni viri
kras	SSKJ, intuitiven prevod
zakrasevanje	Evroterm, Glosbe, Google, Razvoj krasa, Termania, Terminologiče, Wikipedia, intuitiven prevod
karbonatne kamnine	Francosko-slovenski slovar, Glosbe, Google, Razvoj krasa, Linguee, intuitiven prevod
apnenec	Francosko-slovenski slovar, Razvoj krasa, Termania, intuitiven prevod
dolomit	Francosko-slovenski slovar, Razvoj krasa, Termania, Wikipedia, intuitiven prevod
nezveznosti, diskontinuiteta	Glosbe, Google, Linguee, Larousse, Terminologiče, intuitiven prevod
tektonske	Francosko-slovenski slovar, Google, Wikipedia, intuitiven prevod
stratigrafske	Evroterm, Glosbe, Google, Reverso, Termania, Terminologiče, Wikipedia, Word Reference, intuitiven prevod

masiv	Fran, Francosko-slovenski slovar, Larousse, Le Petit Robert, Terminologišče, Word Reference, intuitiven prevod
škraplje	Glosbe, Google, Larousse, Termania, Wikipedia
vrtača	Francosko-slovenski slovar, Google, Park Škocjanske jame, Wikipedia, Word Reference
jama	intuitiven prevod
ponor	Francosko-slovenski slovar
vodonosnik	Glosbe, Google, Larousse, Terminologišče, Wikipedia
vrzel	Francosko-slovenski slovar, Google, Pons
razpoka	Francosko-slovenski slovar, Wikipedia, intuitiven prevod
rov, kanal	Francosko-slovenski slovar, Google, Larousse, Park Škocjanske jame, Pons, Terminologišče, Wikipedia
hidrogeološki	Gigafida, Glosbe, Google, Termania, Terminologišče, intuitiven prevod

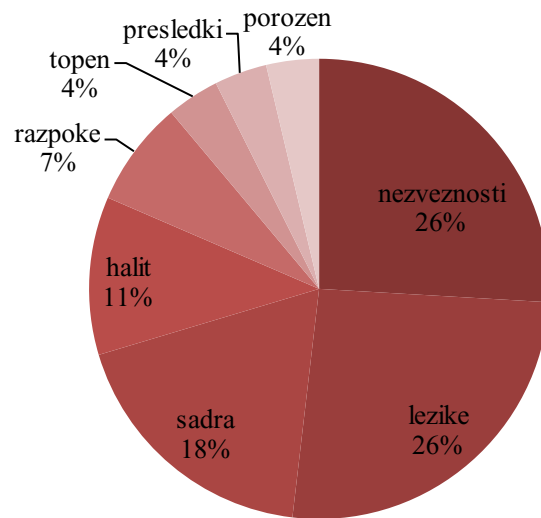
Tabela 8: Uporabni viri za prevajanje terminologije s področja krasoslovja.

4.6 Rezultati ankete

Vsem, ki so sodelovali pri analizi, smo po opravljenih prevodih razdelili anketo. Vsebovala je šest vprašanj, v katerih so študenti označili kateri letnik študija obiskujejo, če so že imeli kakšne delovne izkušnje s prevajanjem strokovnih besedil in jih prosili, naj navedejo tudi področje dela, na katerem so bili aktivni. Sedem študentov je označilo, da obiskujejo prvi letnik magistrskega študija in da še niso delali s strokovnimi besedili. Eden izmed študentov je označil, da obiskuje prvi letnik magistrskega študija, vendar da je že delal s strokovnimi besedili. Šest študentov je označilo, da obiskujejo drugi letnik magistrskega študija in da že imajo delovne izkušnje s prevajanjem strokovnih besedil. Za to skupino študentov smo postavili tudi tri podvprašanja, ki sledijo v nadaljevanju. V prvem podvprašanju smo študente prosili, naj navedejo, kakšno delo so opravljali. Pet odgovorov je prejelo prevajanje za znanca, štiri odgovore prevajalska praksa v okviru študija, dva sta navedla prevajanje pri pouku in delo v podjetju, ki se ukvarja s prehranskimi dopolnili, le enkrat pa so bili navedeni odgovori delo v prevajalski agenciji, delo na projektu in praktično usposabljanje Erasmus +. V drugem podvprašanju nas je zanimalo, ali so pridobljene izkušnje pomagale pri prevajanju strokovnega besedila s področja krasoslovja in štirje študenti od sedmih so odgovorili pritrdilno. V tretjem podvprašanju nas je zanimalo, kakšna besedila so študenti prevajali v sklopu dela. Podali so nam naslednje odgovore: tehnična, pravna, strokovna (informatika), finance, naprave za obdelovanje vode, poslovna korespondenca, kadrovska besedila, medicinska in besedila v povezavi s kmetijstvom ter varstvoslovjem.

Sledila so vprašanja za vse udeležene v analizi. Vezana so bila na besedila, ki so ju prevajali. Prosili smo jih, naj v prvem besedilu označijo do 5 terminov, ki so jim povzročali največ preglavic, in naj v komentarjih navedejo, kaj je bila glavna težava. Grafa prikazujeta, katere termine so študenti označili kot najbolj težavne.

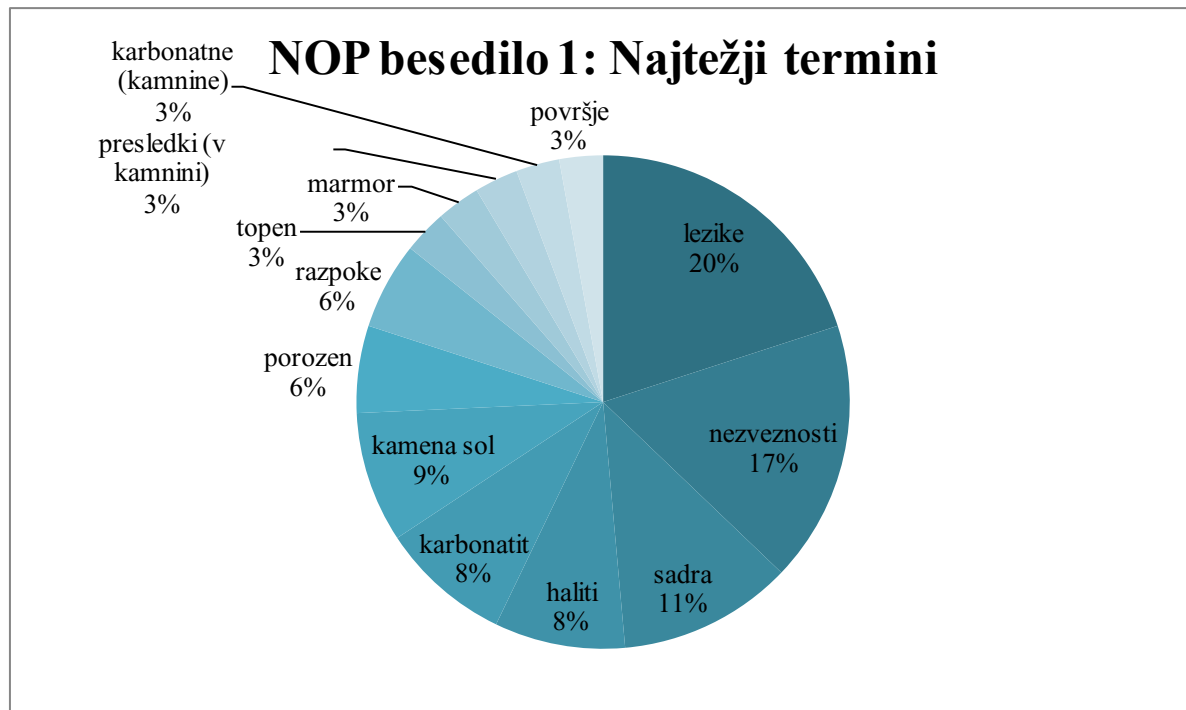
OP besedilo 1: Najtežji termini

Graf 13: Skupina OP besedilo 1: Najtežji termini.

Skupina, ki je prevajalsko prakso že opravila, je kot najbolj težavna termina označila »nezveznosti« in »lezike«. Kot težave pri prevajanju termina »lezike« so študenti navedli nerazumevanje termina v izvorniku, ker gre za zelo specifičen izraz, ki ga je težko najti, težave z iskanjem termina v izvorniku, težave z iskanjem prevoda termina. Za termin »nezveznosti« so študenti navedli težave z iskanjem pravega prevoda, saj niti v slovenščini niso vedeli, kaj to pomeni. Poleg tega se je termin v francoščini pojavljal v kolokacijah na področju matematike. Nekateri so navedli, da so do rešitve prišli prek iskanja v angleščini, spet drugi so imeli težave z izbiro pravega termina zaradi številnih možnih rešitev. Eden izmed študentov je bil skeptičen s svojo izbiro (liaison), ampak se je v rezultatih analize izkazalo, da je napačno prebral slovensko besedo (navezanost namesto nezveznost). Nato je skupina razvrstila termine »sadra«, »halit«, »razpoke« in nazadnje »presledki«, »porozen« in »topen«. Za termin »sadra« so študenti kot težave navedli iskanje pravega prevoda in neprepičanost v izbiro termina »le gypse« zaradi pomanjkljivih terminoloških virov. Nekateri so izpostavili, da je bilo iskanje težko zaradi osebnih izbir pri načinu in dinamiki iskanja. Za termin »halit« so študenti kot največjo težavo navedli iskanje prevoda termina. Termin »razpoke« je študentom povzročal preglavice, ker je bilo v virih več možnih rešitev in ker je bil to specifičen izraz, ki ga je bilo težko najti. Pri terminu »presledki« so bile težave pri izbiri sopomenke terminov, ki so se že pojavili prej v besedilu »nezveznosti«, »razpoke«. Za termina »topen« in »porozen« študenti niso navedli vrste težave.

Študenti, ki prakse še niso opravljali so imeli pri prvem besedilu največ težav z naslednjimi termini:

Graf 14: Skupina NOP besedilo 1: Najtežji termini.

Skupina študentov, ki prakse še ni opravila, je kot najtežji termin navedla »lezike«. Študenti so se pri prevajanju tega termina soočali s težavami z iskanjem izraza na sploh, saj niso našli primerne vira, ki bi v slovenščini razložil, za kaj gre. Posledično je bilo termin težko prenesti v francoski jezik. Navedli so tudi, da niso našli paralelnega besedila v francoščini, s katerim bi si pomagali prevesti termin. Sledili so termini »nezveznosti«, »sadra«, »kamena sok«, »haliti« in »karbonatit«, »porozen« in »razpoke«, na zadnjem mestu pa so uvrščeni termini »topen«, »marmor«, »presledki (v kamnini)«, »karbonatne (kamnine)«, »površje«. Pri terminu »nezveznosti« so imeli študenti težave z iskanjem pomena izraza v slovenščini. Termin je bilo težko najti tudi zato, ker je bil vedno uporabljen kot del besedne zveze. Nekateri študenti so bili presenečeni, da jim je prevajanje tega termina pobralo toliko časa. Pri terminu »sadra« so imeli študenti težave, ker jim je bil to neznan izraz, ki ni tako pogost. Pri terminu »halit« so imeli študenti težave z iskanjem pravih strokovnih izrazov, saj ga niso bili vajeni. Termin »kamena sok« je študentom povzročala težave, ker je to strokovni izraz, ki ga je težko najti. Eden izmed udeležencev je navedel kot težavo tudi to, da je v primerjavi z iskanjem termina »halit«, ki je sopomenka termina »kamena sok«, za prevod slednjega porabil več časa. Termin »porozen« je študentom povzročal težave pri iskanju pravega izraza. Termin »razpoke« je eden izmed študentov spet omenil, da je narobe ocenil težavnost termina in za

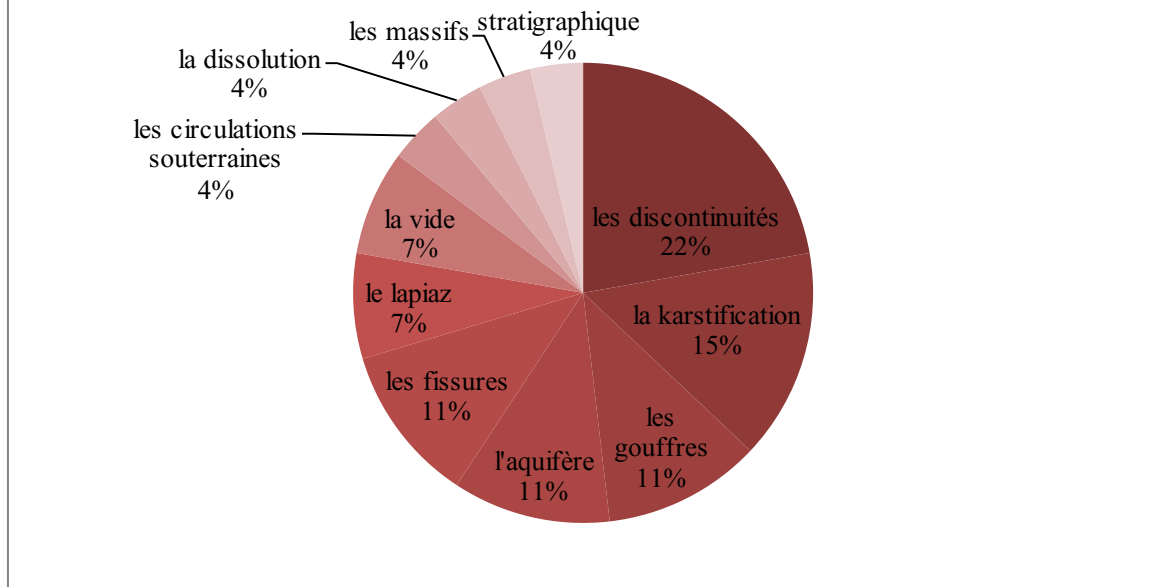
prevod porabil več časa, kot je mislil, da bo treba. Druga težava je bila pri iskanju pravega strokovnega izraza. Pri terminu »karbonait« so imeli študenti težave z iskanjem pomena. Termin »topen« je pri enem izmed udeležencev vzbudil dvom in ni bil prepričan, če mora poleg termina »soluble« dodati tudi razlago »dans l'eau« (»topen v vodi«). Termin »presledki« je povzročal težave, ker udeleženci niso vedeli, za kakšne presledke gre. Termin »karbonatne kamnine« je bil težaven v terminološkem smislu. Termin »površje« je povzročal preglavice zato, ker udeleženec glede na kontekst ni bil prepričan, katero francosko ustreznico naj uporabi (»surface« ali »terrain«).

Če primerjamo rezultate skupine OP in NOP opazimo, da so se študenti soočali s podobnimi težavami, na nekaterih mestih celo z enakimi. Obe skupini sta kot štiri najtežje termine označili »lezike«, »nezveznosti«, »sadra« in »halit«. Za termin »lezike« obe skupini navajata težave z razumevanjem termina v originalu in težave z iskanjem prevoda termina. Za termin »nezveznosti« so študenti navedli, da so imeli težave z nepoznavanjem pomena v slovenščini, da so imeli težave pri iskanju prevoda termina in da so jim ta del oteževale pogoste različne kolokacije termina »nezveznosti«. Pri terminu »sadra« obe skupini študentov navajata težave pri iskanju prevoda zaradi pomanjkljivih virov in nepoznavanje pomena, kar je pri nekaterih študentih izzvalo tudi neprepričanost v izbiro prevoda. Pri terminu »halit« so študenti navedli, da so imeli težave pri iskanju pravega prevoda termina.

Naslednji termini, za katere bomo primerjali mnenja študentov, niso bili uvrščeni na enaka mesta v obeh skupinah, vendar sta jih obe skupini označili kot termine, ki so bili težavni. Za termin »razpoke« sta obe skupini navedli, da sta imeli težave pri iskanju izraza. Skupina OP je izpostavila tudi, da je bilo težko izbrati pravi izraz med različnimi ponujenimi možnostmi. Za termin »presledki« skupina OP navaja, da so se težave pojavile pri izbiri termina, ki bi se razlikoval s terminom »nezveznosti« in »razpoke«. Skupina NOP je kot težavo navedla nerazumevanje izvornika. Za termin »topen« skupina OP ni navedla točnih težav. Skupina NOP pa je kot težavo navedla dilemo z dodatkom kolokacije »dans l'eau«. Za termin »porozen«, ki je bil zadnji termin, ki sta ga obe skupini navedli kot težavnega, skupina OP ni navedla točnih težav. Skupina NOP je kot težavo navedla iskanje prave terminologije, ki bi zajela pomen.

V anketi je sledila prošnja, naj študenti označijo do 5 terminov, ki so jim povzročali težave tudi v drugem besedilu. Prav tako kot pri prvem besedilu smo jih prosili, da svojo odločitev pojasnijo v komentarjih. Rezultati so predstavljeni v nadaljevanju z grafi.

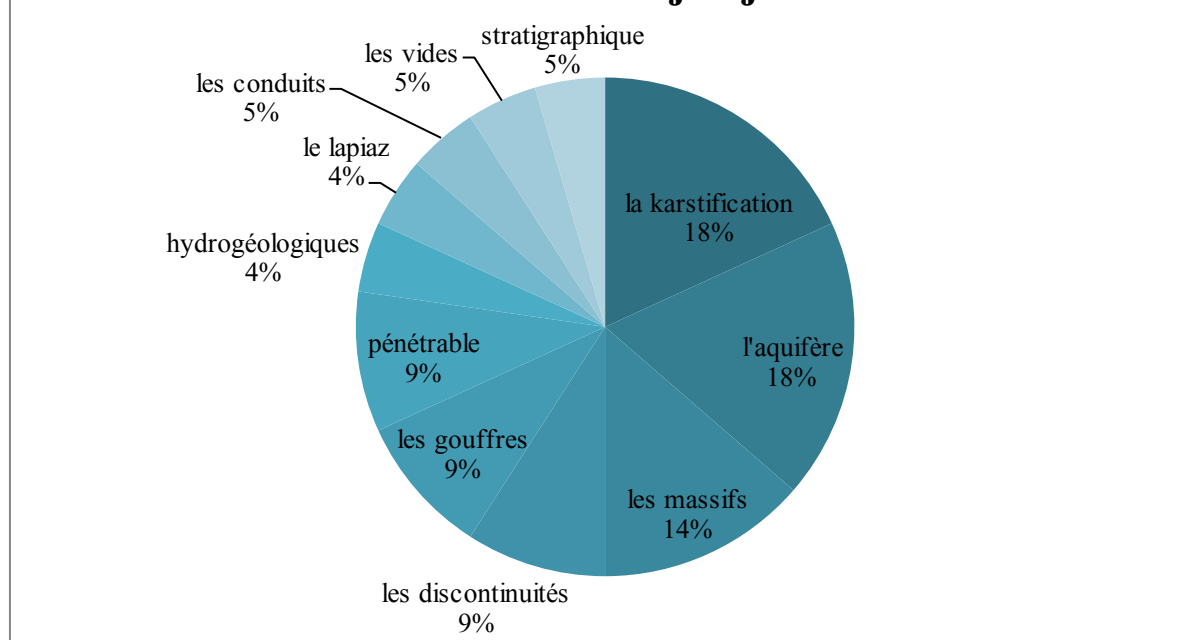
OP besedilo 2: Najtežji termini

Graf 15: Skupina OP besedilo 2: Najtežji termini.

Skupina OP je kot najbolj težaven termin označila »les discontinuités«. Težave so bile pomanjkljivi viri, večina študentov je navedla, da so prepoznali termin iz prvega besedila in se ga niso več spomnili, zato so mogli ponovno iskati. Nekateri so se odločali med različnimi možnostmi (nezveznost, razmaki,...). Sledi termin »la karstification«, ki je študentom povzročal težave z izbiro pravilnega termina, saj so v večini našli dva izraza (zakrasedanje in karstifikacija). Na tretjem mestu so termini »les gouffres«, »l'aquifère« in »les fissures«. Pri teh terminih so imeli študenti težave z razumevanjem besede v izvorniku, z iskanjem primerne prevoda zaradi dvoumnosti. Nato so sledili še termini »le lapiaz«, »la vide«, »les circulations souterraines«, »la dissolution«, »les massifs« in pridevnik »stratigraphique«. Termin »le lapiaz« je bil težaven, ker študenti niso poznali pomena termina. Nekateri so izpustili prevod zaradi časovne stiske in nepoznavanja termina. Termin »la vide« je bil težaven, ker je bil udeležencem znan kot pridevnik in ne kot samostalni. Za termina »les circulations souterraines« in »la dissolution« študenti niso navedli vrste težav. Termin »les massifs« je bil neroden zaradi izbire prevodne ustreznice v slovenščini. Eden izmed udeležencev je kot težavo pri terminu »stratigraphique« navedel neuspeh pri iskanju prevoda v slovenščini.

NOP besedilo 2: Najtežji termini

Graf 16: Skupina NOP besedilo 2: Najtežji termini.

Največ težav sta študentom povzročala termina »la karstification« in »l'aquifère«. Termin »la karstification« je študentom povzročal težave, ker niso našli ustreznice v slovenščini, saj gre za strokoven izraz. Eden izmed udeležencev je navedel, da je v slovenščini to karstifikacija, vendar gre za tujko in je zaradi tega razloga nismo upoštevali kot pravilno rešitev. Obstaja namreč slovenski izraz za ta proces in to je »zakrasevanje«. Termin »l'aquifère« je povzročal težave zaradi nerazumevanja izvornika in študenti niso bili prepričani, če so ga pravilno prevedli. Sledi termin »les massifs«, pri katerem so študenti navedli naslednje težave. Prevajalski proces je bil v nekaterih primerih otežen zaradi nepoznavanja širine pomena termina v obeh jezikih. Termin »les gouffres« je študentom povzročal težave zaradi nepoznavanja terminologije, kar se je pokazalo v neuspehu pri iskanju prevoda. Težava je bila tudi pri izbiri prave rešitve, saj so nekateri viri ponujali sopomenke. Eden izmed udeležencev je navedel, da si je pomagal zaradi sorodnega besedila, ki ga je prevajal na enem izmed predmetov študijskega programa Prevajanje. Pri terminu »les discontinuités« so imeli študenti težave zaradi nepoznavanja terminologije in zaradi iskanja slovenske oblike izraza. Pri pridevniku »pénétrable« so imeli študenti težave z umeščanjem termina v pravilen kontekst. Na zadnjem mestu so termini »le lapiaz«, »de section«, »les vides«, »hydrogéologiques« »stratigraphiques« in »les conduits«. Termin »le lapiaz« je povzročal študentom težave, ker pomena besede niso poznali. Termin »de section« je bil težaven zaradi nepoznavanja kolokacije. Termin »les vides« je bil težaven zaradi pomena, ki je bil napisan v slovarju.

Termin »stratigraphiques« je bil težaven zaradi strukture besede – treba je bilo izoblikovati pridevnik. Termin »hydrogéologiques« je udeležencu povzročal težave zaradi iskanja pravega pridevnika. Termin »les conduits« je imel več možnih pomenov, zato so se pojavile težave pri odločanju za pravo prevodno ustreznico.

V drugem besedilu sta imeli skupini OP in NOP popolnoma drugačne razvrstitve terminov po težavnosti. Prav tako se razlikuje številka navedenih terminov med skupinama. Skupina OP jih je navedla 12 in skupina NOP 11. Primerjali bomo ugotovitve terminov, ki sta jih kot težavne označili obe skupini. Za termin »les discontinuités« obe skupini navajata težave pri iskanju pravega termina in pri izbiri pravega izraza. Skupina OP dodatno navaja, da so viri pomanjkljivi. Za termin »la karstification« skupina OP navaja, da so se težave pojavile pri iskanju zaradi nezanesljivih virov in da se je pojavilo vprašanje ali izbrati termin »zakrasevanje« ali »karstifikacija«. Skupina NOP prav tako navaja zmedenost in težave pri iskanju pravega termina. Za termin »les gouffres« obe skupini navajata težavo v nepoznavanju termina in njegovega pomena. prav tako je bilo težko izbrati pravi prevod, saj so študenti izbirali izmed več možnih prevodov in niso vedeli točno, kateri prevod je pravi. Za termin »l'aquifère« je skupina OP navedla težavo dvoumnosti in težave z razumevanjem termina. Skupina NOP pa je navedla negotovost pri izbiri prevoda. Za termin »le lapiaz« sta obe skupini navedli težave z nepoznavanjem izraza. Za termin »les vides« je skupina OP kot težavo navedla poznavanje termina v pridevniški obliki in ne v samostalniški. Študent iz skupine NOP je kot težavo navedel izbiro pravega prevoda, saj je v slovarju najprej izbral nepravilno ponujeno možnost. Za termin »les massifs« sta obe skupini kot težavo navedli iskanje izraza. Skupina NOP je posebej izpostavila tudi neprepičanost, da se termin ujema s kontekstom. Za pridevnik »stratigraphique« je skupina OP kot težavo navedla, da je termin v slovenščini težko najti oziroma ne obstaja. Skupina NOP je izpostavila, da se je pojavila težava pri izpeljavi pridevnika iz samostalnika.

Po zaključenih vprašanjih, ki so se nanašala na težave, ki so jih študenti naleteli pri prevajanju terminov, smo jim postavili nekaj vprašanj v zvezi z jeziki, s katerimi so upravljali v analizi. Zanimalo nas je, katera smer prevajanja jim je povzročala največ preglavic. Skupini OP je bilo v večini težje prevajati v francoski jezik. Skupina NOP je enotno odgovorila, da je bilo težje prevajati v francoski jezik. Nato nas je zanimalo, kakšni so razlogi za to odločitev. Manjšina študentov iz skupine OP, ki je označila, da je težje prevajati v slovenščino, je kot razloge za to v enakem razmerju navedla, da je premalo specializiranih virov in da je prevajanje v slovenščino bolj zamudno. Študenti iz skupine OP, ki so označili, da jim je težje

prevajati v francoščino, so v večini odgovorili, da je tako zaradi tega ker francoščina ni njihov materni jezik. Četrtnina je navedla, da je premalo specializiranih virov in 13 % študentov je navedlo, da je to zato, ker slabo razumejo izvornik. Skupina NOP je na to vprašanje odgovorila, da je težje prevajati v francoščino zato, ker to ni njihov materni jezik in je zato stopnja znanja nižja. Študenti so navedli tudi, da je težko najti pravilno ustreznico, ker je kras bolj specifičen za Slovenijo in je zato v francoščini manj terminologije.

Za konec smo jih vprašali še, v katerem jeziku so prevladovali spletni viri. Skupina OP je v večini odgovorila, da so viri prevladovali v francoščini. Skoraj polovica študentov je odgovorila, da viri prevladujejo v slovenščini. 13 % študentov meni, da viri prevladujejo v angleščini. Večina skupine NOP je na to vprašanje odgovorila, da viri prevladujejo v slovenščini. Na drugo mesto so postavili francoščino.

5 Sklep

Pri interpretaciji podatkov smo najprej začeli z besedilom 1, ki je v izvorniku slovensko besedilo. Študenti so ga prevedli v francoščino. Rezultate smo razdelili v tri kategorije, in sicer Brez težav, Nekaj težav in največ težav. Rezultati analize so pokazali, da je skupina NOP v celoti prevedla več terminov pravilno kot skupina OP. Obe skupini nista imeli težav s prevajanjem terminov »karstique«, »la/les roche(s) sédimentaire(s)«, »la/les roche(s) métamorphique(s)«, »poreux«, »les évaporites«, »le gypse« in »le marbre«. V tej kategoriji je skupina NOP brez težav prevedla še tri termine, »la carbonatite«, »le calcaire« in »la dolomie«, skupina OP pa le dva. V kategoriji Nekaj težav je več pravih rešitev navedla skupina NOP. Težave je imela s štirimi termini, in sicer »soluble«, »le sel gemme«, »la/les roche(s) magmatique(s)« in »la discontinuité«. Z zadnjima terminoma je imela nekaj težav tudi skupina OP. V kategoriji Največ težav se je boljše odrezala skupina OP, saj je imela le težave s terminom »le plan de stratification«. Skupina NOP je imela težave pri omenjenemu terminu ter pri dodatnih drugih dveh.

Povprečje trajanja prevajalskega procesa je pričakovano nižje v skupini OP, vendar pa skupina NOP zaostaja le za 2,3 minute. Program Translog je zabeležil, da so prevajalci skupine OP imeli povprečno 41,6 dogodkov na minuto, skupina NOP pa 31,75, kar kaže, da je bila skupina OP bolj aktivna in zato hitrejša. To se kaže tudi pri tvorjenju besedila na minuto, saj je rezultat skupine OP 27,6, rezultat skupine NOP pa 23.

Po primerjanju težav, ki so se pojavljale v skupinah smo ugotovili, da sta imeli obe skupini težave z rabo besede »poreux«. Druga težava, ki se je pojavila, je bila raba člena. Obe skupini sta se soočili z njo, vendar v različnih primerih. Skupina OP je imela težave pri terminu »du karst«, skupina NOP pa pri terminu »la halite«. Skupini sta imeli skupno težavo, to je bila površnost pri prepisovanju prevodnih ustreznice. Še ena skupna točka pri težavah je bilo tudi nepreverjanje termina. Tu je imela več težav skupina OP. Dogajalo se je tudi, da so študenti obeh skupin izpuščali prevodne ustreznice, vendar se je to večkrat zgodilo pri skupini NOP.

V splošnem smo pri skupini OP opazili večjo spretnost pri iskanju terminov po različnih virih. Večina študentov je iskala večino časa termine v enakih virih. To ni veljalo za termine, ki jih niso zlahka našli. Nekaj težav je študentom povzročala površnost pri prepisovanju terminov v iskalnik in nepravilno sklepanje intuitivnih prevodov, kar jim je onemogočilo pot do pravih prevodov oziroma so za pravih prevod porabili več časa.

Ko smo opazovali zajete posnetke zaslona smo pri skupini NOP opazili, da so hitro iskali prevodne ustreznice. V nekaterih primerih študenti svojih prevodov niso preverili, zato so bile nekatere rešitve nepravilne. V nekaterih primerih smo opazili tudi manjšo spretnost pri iskanju prevodnih rešitev. Zaradi tega so študenti porabili več časa za iskanje prevodov in jim je na določenih mestih zmanjkalo časa za iskanje prevodnih ustrezni kar se je pokazalo v izpustih. Pri skupini NOP smo opazili tudi več površnosti pri iskanju terminov v virih z veliko besedila. Nekateri študenti iz skupine OP so si pomagali s funkcijo iskanja po besedilu (Ctrl +F) , študenti NOP pa so termine po besedilu iskali brez omenjene funkcije. V nekaterih primerih je študent prevajal tudi celotne sklope besed in ne samo posameznih besed, kar je časovno potratno.

Vpogled v uporabo virov nam je razkril zanimivost. Obe skupini sta uporabljali iste vire, vendar z različno dinamiko. Skupina OP je največkrat uporabila vir Glosbe, skupini NOP pa ga je uporabilo 12 % študentov, kar pomeni, da je četrti najbolj rabljen vir. Vir Google je pri obeh skupinah na drugem mestu. Na tretje mesto se v skupini OP uvršča francoski enojezični slovar Larousse, v skupini NOP pa se na tretje mesto uvršča korpus Linguee. Wikipedia, ki je v skupini NOP uvrščena na prvo mesto, je v skupini OP uvrščena na četrto mesto. Slovensko-francoski slovar Pons je večkrat uporabila skupina OP. Enako velja za vire Termania, Le Petit Robert in Reverso. Slovensko-francoski slovar in Word Reference je večkrat uporabila skupina NOP. Skupina OP je uporabila tudi nekaj virov, ki jih druga skupina ni. Ti viri so Iate, Terminologišče in slovar Dictionnaire des sciences naturelles. Skupina NOP je prav tako uporabila nekaj virov, ki jih skupina OP ni. Ta vira sta Futura-Sciences in Jean Duperrex. Na zadnjem mestu je v obeh skupinah uvrščen vir Park Škocjanske jame.

Po končanem prvem delu smo pričeli raziskovati rezultate besedila 2, ki je bilo napisano v francoščini. Tudi v tem delu smo naredili tri kategorije, Brez težav, Nekaj težav in Največ težav. V kategoriji Brez težav je več terminov pravilno prevedla skupina NOP. Razlika z drugo skupino je v enem terminu. Obe skupini nista imeli težav s prevajanjem terminov »tektonski« in »jama«. Skupina NOP je brez težav prevedla termine »apnenec«, »škraplje« in »vodonosnik«, skupina OP pa termina »karbonatne kamnine« in »dolomit«. V kategoriji Nekaj težav je imela doseгла več procentov skupina OP. Obe skupini sta imeli nekaj težav pri prevajanju terminov »kras«, »zakrasevanje«, stratigrafski«, »nezveznost«, »razpoka« in »hidrogeološki«. Pri skupini OP smo zabeležili nekaj težav s termini »apnenec«, »masiv«, »škraplje« in »vodonosnik«. Skupina NOP je imela nekaj težav tudi s termini »karbonatne kamnine«, »dolomit«, »vrtača« in »vrzek«. V zadnji kategoriji Največ težav je imela več težav

skupina OP in sicer s štirimi termini: »vrtača«, »vrzel«, »rov/kanak« in »ponor«. Skupina NOP je imela težave s tremi termini: »rov/kanak«, »ponor« in »masiv«.

Podatki o času, ki so ga študenti obeh skupin potrebovali za izpolnitev naloge, smo tudi v tem delu pridobili s pomočjo programa Translog. V tem primeru sta si skupini časovno zelo blizu, razlikujeta se v minuti. Program je zabeležil 61 dogodkov na minuto pri skupini OP in skoraj 50 pri skupini NOP. Podatek o tvorjenju besedila na minuto je višji pri skupini OP. Rezultat skupine je približno 42, medtem ko je rezultat skupine NOP skoraj 37. To pomeni, da je bila skupina OP hitrejša.

Tudi za besedilo 2 smo analizirali težave, ki so vplivale na rezultate, pridobljene s Translogom. Največja težava je bila nepravilna izbira rešitve. Skupina OP je tu dosegla visok procent. Skupina NOP je imela v primerjavi s skupino OP več težav z nepreverjanjem intuitivnih prevodov. Tretja kategorija z močnim vplivom na delo je bil čas, ki je skupini NOP povzročal največ težav. Z izpusti je imela več težav skupina OP. Skupina NOP je bila bolj površna pri prepisovanju iztočnic v iskalnik. Obe skupini sta imeli težave z rabo začetnice pri terminu »kras«. V tej kategoriji so imeli več težav študenti skupine OP. Ta skupina je imela tudi več težav pri rabi oblike prevedenih terminov.

Pri skupini OP smo v splošnem opazili suvereno in tekoče prevajanje. Pri nekaterih študentih smo opazili nezbranost pri branju iztočnic in pri prepisovanju iztočnic v Translog. Pri skupini NOP je prevajalski proces potekal tekoče. Študenti so imeli težave s površnostjo, ker niso preverjali vsake odločitve. Nekateri študenti so začeli s kratko raziskavo strokovne literature in prevedli termine, nato pa začeli prevajati besedilo v celoti. Nekateri so prevajali sklope besedila, kar je otežilo iskanje terminov in časovno ni uspel dokončati prevoda.

Pri analizi uporabljenih virov smo ugotovili, da sta obe skupini največ uporabljali vir Google. Obe skupini sta uporabljali tudi Francosko-slovenski slovar. Pri skupini OP je na drugem mestu, pri skupini NOP pa na tretjem mestu. Pri skupini OP se je na tretje mesto uvrstil vir Terminologišče. Skupina NOP tega vira ni uporabila. Na četrtem mestu se nahaja vir Wikipedia. Ta se pri skupini NOP nahaja na drugem mestu. Vir Glosbe je bil pogosteje uporabljen v skupini OP. Enako velja za vir Termania. Enojezični slovar Larousse so večkrat uporabili študenti skupine NOP. Vir Word Reference sta uporabili obe skupini, vendar se je večkrat pojavil v iskanjih skupine NOP. Nekatere vire je uporabila le skupina OP: Evroterm, Linguee, Fran, Le Petit Robert in Gigafida. Prav tako je le skupina NOP uporabila vire Razvoj krasa, Park Škocjanske jame in SSKJ.

V anketi, ki smo jo izvedli po koncu prevajalskega procesa smo ugotovili, da so udeleženci skupine OP že prevajali strokovna besedila. Te izkušnje vključujejo prevajanje za znanca, prevajalsko prakso v okviru študija, prevajanje pri pouku, delo v podjetju, ki se ukvarja s prehranskimi dopolnili, delo v prevajalski agenciji in delo na projektu praktično usposabljanje Erasmus +. Štirje od sedmin študentov je odgovorilo, da so jim pridobljene izkušnje pomagale pri prevajanju strokovnega besedila s področja krasoslovja. Študenti so nam zaupali tudi, da so v sklopu dela prevajali tehnična, pravna, strokovna besedila s področja informatike, financ, naprav za obdelovanje vode, s področja poslovne korespondence, kadrovska besedila, medicinska besedila in besedila v povezavi s kmetijstvom ter varstvoslovjem.

Študente smo povprašali, kateri deli v besedilu so se jim zdeli najtežji in zakaj. Po primerjavi rezultatov obeh skupin smo ugotovili naslednje. Študenti so se soočali s podobnimi oziroma ponekod tudi enakimi težavami. Obe skupini sta kot štiri najtežje termine označili »lezike«, »nezveznosti«, »sadra« in »halit«. Pri terminu »lezike« sta imeli obe skupini težave z razumevanjem termina v slovenščini, posledično sta imeli težave tudi z iskanjem prevoda termina. Enako je bilo tudi pri terminu »nezveznosti«. Termin ima nekaj pogostih kolokacij na področju matematike, kar je nekatere študente zmedlo. Termin »sadra« je študentom povzročal težave pri iskanju prevoda zaradi pomanjkljivih virov in zaradi nepoznavanja pomena. Nekateri študenti so bili zaradi tega neprepičani v izbiro prevoda. »Halit« je povzročal težave pri iskanju prevoda. Pri terminu »razpoke« sta imeli obe skupini težave pri iskanju prevoda. Skupina OP je izpostavila tudi, da je ponujenih možnosti v virih več in je odločitev za pravi pomen težka. Za termin »presledki« skupina OP navaja, da so težko poiskali termin, ki bi se pomensko razlikoval s terminoma »nezveznosti« in »razpoke«, ki sta tudi del besedila. Skupina NOP je navedla, da je bil ta termin problematičen zaradi nerazumevanja izvirnika. Termin »topen« je skupinama povzročal težave, le skupina NOP pa je navedla, da je bila težava s sprejemanjem odločitve – naj uporabi termin s kolokacijo »dans l'eau« ali ne. Termin »porozen« je povzročal težave v obeh skupinah, ampak je le skupina NOP navedla težavo in sicer iskanje prave terminologije, ki bi zajela pomen.

Enako vprašanje smo postavili vsem udeležencem tudi za besedilo 2. V tem besedilu sta imeli skupini popolnoma drugačno razvrstitev težav. Pri terminu »les discontinuités« obe skupini navajata težave pri iskanju pravega prevoda. Skupina OP navaja, da so viri pomanjkljivi. Pri terminu »karstification« skupini navajata, da so se pojavile težave pri iskanju zaradi nezanesljivosti virov. Poleg tega študenti niso vedeli, katero obliko prevoda naj izberejo: »zakrasevanje« ali »karstifikacija«. Termin »les gouffres« je pri obeh skupinah povzročal

težave zaradi nepoznavanja pomena termina in zato je bilo težko izbrati pravilne prevod. Možnosti za izbiro je bilo več in niso vedeli, za katerega se odločiti. Pomen termina »l'aquifère« je bil za skupini dvoumen in prevoda niso izbrali s prepričanostjo o pravilnem pomenu. Termin »le lapiaz« je bil študentom obeh skupin nepoznan. Termin »les vides« je v skupini OP povzročal težave zato, ker je študent poznal termin v pridevniški obliki in ne v samostalniški. Skupina NOP je imela težave z izbiranjem pravega prevoda. Termin »les massifs« sta obe skupini označili kot težaven izraz. Skupina NOP je izpostavila neprepičanost, da beseda paše v kontekst. Pridevnik »stratigraphique« je skupina OP označila kot težavnega, ker v slovenščini ne obstaja oziroma ga je težko najti. Skupina NOP je imela težave pri izpeljavi pridevnika iz samostalnika.

Večini študentov je bilo težje prevajati slovensko besedilo v francoski jezik. Manjšina študentov skupine OP, ki je označila, da je težje prevajati v slovenščino, je kot razloge za to navedla premalo specializiranih virov in da je prevajanje v slovenščino bolj zamudno. Ostali študenti so kot razlog za svojo odločitev navedli, da francoščina ni njihov materni jezik. Četrtnina je navedla tudi, da je premalo specializiranih virov in nekaj študentov je navedlo, da je to zaradi slabega razumevanja izvornika. Študenti so navedli tudi, da je pravilno ustreznico težko najti zato, ker je kras bolj specifičen za Slovenijo in je zato v francoščini manj terminologije.

Študenti skupine OP menijo, da spletni viri, s katerimi so si pomagali za prevajanje s področja krasoslovja, prevladujejo v francoščini. Manj kot polovica študentov te skupine je odgovorila, da viri prevladujejo v slovenščini. Nekaj študentov meni, da viri prevladujejo v angleščini. Skupina NOP v večini meni, da viri prevladujejo v slovenščini. Na drugo mesto so postavili francoščino.

Hipotezo, da bo skupina OP pravilno prevedla več terminov kot skupina NOP, smo ovrgli. Za potrjevanje te hipoteze smo primerjali rezultate prve izmed treh omenjenih kategorij, in sicer Brez težav. Pri obeh besedilih je skupina NOP dosegla višji odstotek pravilno prevedenih terminov, kljub temu da smo opazili manj spretnosti pri prevajanju. Hipotezo, da bodo imeli študenti več težav s prevajanjem besedila v francoski jezik, smo potrdili. Po podatkih, ki smo jih dobili z analizo in z anketo, lahko le delno potrdimo hipotezo, da so bolj uporabni elektronski viri tujejezični. Polovica študentov navaja, da prevladujejo francoski viri, polovica jih navaja, da prevladujejo slovenski. Predvidevali smo, da bodo študenti z že opravljeno prakso zaključili prevajalski proces hitreje, kot študenti, ki je še niso opravili. Hipotezo smo

potrdili. Ugotovili smo, da so pri besedilu 1 potrebovali 2,3 minute manj kot skupina NOP, pri besedilu 2 pa so bili v primerjavi s skupino NOP hitrejši za eno minuto.

6 Povzetek

V magistrski nalogi smo ugotavljali, katere elektronske vire imamo na voljo za prevajanje strokovnega besedila s področja krasoslovja. Naloga predstavlja analizo, ki smo jo izvedli s študenti prvega in drugega letnika magistrske stopnje študija Prevajalstvo Univerze v Ljubljani. Za izvedbo analize smo uporabili programa Translog in Powerpoint. Pri obdelavi podatkov smo uporabljali program Excel.

Področje krasoslovja je v Sloveniji zanimiva raziskovalna tema, saj ima korenine na slovenskih tleh. Zanimivo je predvsem to, da se je terminologija razvila iz slovanskih besed, vendar strokovnjaki zaradi mednarodne komunikacije nove termine ustvarjajo predvsem v angleščini. Posodobljenih virov s slovenskimi prevodi nimamo, zato je delo prevajalca pri prevajanju krasoslovne terminologije oteženo. Pri pripravi na prevajalski proces se morajo najprej soočiti z raziskavo strokovne literature in preko tega procesa dostopajo do terminov, ki jih potrebujejo za prevod besedila. Pri tem lahko naletijo na težave s pridobivanjem informacij, če ne vedo, na katerih elektronskih virih se lahko pozanimajo o določeni temi. Eden izmed najpomembnejših elementov pri tem procesu je iskanje prevodov terminov.

Raziskovalci kognitivnega prevodoslovja se ukvarjajo s pridobivanjem teh podatkov že od 80. let prejšnjega stoletja. Moderni kognitivni znanstveniki in kognitivne znanstvene metode imajo pogosto korenine v psihologiji, umetni inteligenci, filozofiji, lingvistiki, antropologiji in nevroznanosti. Zanima jih dogajanje v prevajalčevi »črni škatlici«. Za opazovanje prevajalskega procesa so izumili neinvazivne metode, ki vključujejo uporabo programov za zajemanje podatkov o pritiskih na tipkovnico, programe za zajemanje posnetkov zaslona in pripomočke za sledenje očem udeleženca v prevajalskem procesu. Na področju je najbolj priljubljen program za pridobivanje teh informacij Translog. Ta program beleži vse premike po tipkovnici, tudi napake, brisanje in dodajanje besedila in podobno. Zajema uporabnikovo obnašanje v procesu prevajanja, saj ima funkcijo časovnega zaznavanja, ki zabeleži, koliko časa se je uporabnik zadržal pri določenem segmentu besedila ali črki na tipkovnici. Ima tudi funkcijo, da ob koncu nekega časovno omejenega prevajalskega procesa raziskovalcu nariše graf, ki linearno prikazuje, kje se je uporabnik največkrat ustavil in katere spremembe je uvajal v procesu. S podatki iz Transloga imajo raziskovalci vpogled v hitrost prevajalskega procesa, in v število premorov udeleženca med prevajalskim procesom. Ker ima Translog tudi nekaj pomanjkljivosti, smo si za ta del pomagali s programom Powerpoint, in sicer s funkcijo snemanja zaslona, kar je bil eden izmed ključnih elementov naše analize, saj smo s tem dobili

informacijo, do katerih virov je udeleženec dostopal za pridobitev prevoda določenega termina. S temi metodami še vedno nimamo neposrednega vpogleda v prevajalčeve misli, zato je pri raziskovanju treba uporabiti tudi metode, ki raziskovalcu pomagajo do teh informacij. V našem primeru smo to opravili z anketo.

V analizi besedila 1 smo ugotovili, da je v celoti največ terminov prevedla pravilno skupina NOP. Povprečen čas, ki ga je skupina porabila za prevajanje je bil večji, kot pri skupini OP, ki je bolj izkušena. Ta razlika je opazna tudi pri beleženju dogodkov, saj jih je Translog za skupino OP zabeležil skoraj 42, za skupino NOP pa 32. V kategoriji Tvorjenje besedila na minuto je bila tudi hitrejša skupina OP, saj je njen rezultat skoraj 28, rezultat skupine NOP pa je 23. Ko smo primerjali vrste težav, ki so se pojavljale med prevajalskim procesom, smo ugotovili, da sta imeli obe skupini težave z rabo besede »poreux« in z rabo člena. Skupini sta imeli prav tako težavo s površnostjo pri prepisovanju prevodnih ustreznice. Prav tako nekateri študenti v obeh skupinah niso preverili izbranih terminov. Pri skupini NOP se je zgodilo tudi, da so nekateri izpustili prevodne ustreznice. Pri skupini OP smo opazili večjo spretnost pri iskanju terminov po različnih virih. Nekateri študenti so imeli težave pri prepisovanju terminov iz izvornika v iskalnik in so zato dobili napačne prevode. Nekateri so izbrali prevodno ustreznico po lastnem sklepanju, niso pa jih preverili. Pri skupini NOP je bil največja težava nepreverjanje prevodov. V nekaterih primerih smo opazili manjšo spretnost pri iskanju prevodnih rešitev.

Ugotovili smo, da sta obe skupini za prevajanja besedila 1 uporabljali podobne vire, v mnogih primerih tudi enake, vendar z drugačno dinamiko. Lestvica petih najbolj uporabljenih virov skupine OP je bila Glosbe, Google, Larousse, Wikipedia, Pons. Lestvica skupina NOP pa se je bila Wikipedia, Google, Linguee, Glosbe, Slovensko-francoski slovar.

V analizi besedila 2 smo ugotovili, da je skupina tudi v tem besedilu prevedla več terminov pravilno kot skupina OP. Po primerjavi podatkov o času, ki smo jih pridobili s programom Translog, smo ugotovili, da je prevajalski proces za minuto hitreje zaključila skupina OP. Za minuto časa je imela ta skupina v primerjavi s skupino NOP 11 dogodkov na minuto več. Podatek o tvorjenju besedila na minuto tudi kaže, da je skupina OP hitreje tipkala, saj je program zabeležil rezultat 42, pri skupini NOP pa 37. Pri besedilu 2 je bila v obeh skupinah najpogostejša težava nepravilna izbira rešitve. Skupina NOP je imela v primerjavi s skupino OP več težav v kategoriji preverjanje intuitivnih prevodov, saj tega nekateri niso naredili. Skupini NOP je povzročala največ težav tudi časovna omejitev. Skupina OP je imela več

težav z izpusti kot skupina NOP. Skupina NOP je bila bolj površna pri prepisovanju iztočnic v iskalnik. Obe skupini sta imeli težave z rabo začetnice pri terminu »kras«. Pri skupini OP smo opazili bolj suvereno in tekoče prevajanje kot pri skupini NOP. Študenti skupine OP so imeli težave tudi z nezbranostjo pri branju iztočnic in pri prepisovanju iztočnic v Translog. Skupina NOP je imela največ težav zaradi nepreverjanja izbranih prevodov. Pri analizi uporabljenih virov za skupino OP se na lestvico petih najpogostejših rabljenih virov uvrščajo Google, Francosko-slovenski slovar, Terminologišče, Wikipedia, Glosbe. Skupina NOP pa je največ uporabljala vire Google, Wikipedia, Francosko-slovenski slovar, Razvoj krasa, Pons.

Anketa nam je potrdila opazne izkušnje pri skupini OP, kar se tiče hitrosti. Navedli so, da so v sklopu dela že prevajali strokovna besedila, in sicer tehnična in pravna besedila, strokovna besedila s področja informatike, financ, besedila o napravah za obdelovanje vode, besedila s področja poslovne korespondence, kadrovska besedila, medicinska besedila in besedila v povezavi s kmetijstvom ter varstvoslovjem. Študente smo vprašali, kateri termini so jim bili najtežji. Obe skupini sta navedli podobne termine, in sicer »lezike«, »nezveznosti«, »sadra«, »halit«, »razpoke«, »presledki«, »topen«, »porozen«. Za besedilo 2 so študenti obeh skupin navedli, da so imeli težave pri terminih »les discontinuités«, »karstification«, »les gouffres«, »l'aquifère«, »le lapiaz«, »les vides«, »les massifs« in »stratigraphique«. Študenti so nam zaupali tudi, da je bilo težje prevajati slovensko besedilo v francoščino.

V anketi smo ugotovili tudi, da so študenti kot uporabne vire navedli skoraj enako število slovenskih in francoskih virov, zato lahko hipotezo, da so bolj uporabni elektronski viri tujejezični, le delno potrdimo. Hipotezo, da je skupina OP pravilno prevedla več terminov kot skupina NOP, smo ovrgli. Potrdili smo hipotezo, da bodo imeli študenti več težav s prevajanjem besedila v francoski jezik. Pravilno smo predvidevali, da bodo študenti skupine OP prej zaključili s prevajalskim procesom kot skupina NOP. Ugotovili smo, da so pri besedilu 1 potrebovali 2,3 minute manj kot skupina NOP, pri besedilu 2 pa so bili v primerjavi s skupino NOP hitrejši za eno minuto.

7 Le résumé

Le présente mémoire de master a été élaborée afin d'établir quelles sont les sources électroniques qu'un traducteur peut utiliser pour traduire un texte spécialisé dans le domaine de la karstologie. L'analyse a été réalisée auprès des étudiants de traduction qui fréquentent la première et la seconde année de Master à la Faculté des Lettres de l'Université de Ljubljana. Pour effectuer l'analyse, nous avons utilisé les programmes Translog et Powerpoint, puis nous avons traité les données dans le programme Excel.

La karstologie est un sujet de recherche intéressant en Slovénie, car il est lié au territoire slovène. Il est également intéressant de constater que la terminologie s'est développée à partir de mots originaires de la langue slave. Puis, les termes nouveaux ont été créés en anglais pour permettre aux experts de communiquer entre eux. Les sources mises à jour en slovène ne sont pas nombreuses, ce qui rend le travail du traducteur plus difficile quand il doit traduire un texte spécialisé du domaine de la karstologie. Les traducteurs qui ne sont pas des experts en karstologie doivent premièrement effectuer une recherche documentaire. De cette manière, ils accèdent plus facilement aux termes nécessaires pour traduire le texte. En faisant la recherche, ils peuvent rencontrer des difficultés s'ils ne savent pas quelles sources électroniques utiliser pour s'informer sur un thème précis. La recherche de la traduction des termes est l'élément clé de ce processus.

Dès les années 80, les chercheurs en science de la traduction cognitive ont cherché à obtenir ces données. La science cognitive et les méthodes scientifiques cognitives tirent leur origine de la psychologie, l'intelligence artificielle, la philosophie, la linguistique, l'anthropologie et la neuroscience. Les scientifiques modernes se sont intéressés aux processus qui apparaissent dans la « boîte noire » du traducteur. Pour effectuer des recherches sur le processus de traduction, ils ont inventé des méthodes non invasives, parmi lesquelles on peut trouver des programmes qui nous permettent de voir l'activité du traducteur sur le clavier, des programmes qui enregistrent l'écran et des outils pour enregistrer les mouvements des yeux du participant dans le processus de traduction. Translog est le programme le plus populaire pour la collecte de ces informations dans notre domaine. Il enregistre tous les mouvements sur le clavier, les erreurs, les éléments supprimés et les éléments ajoutés etc. Il enregistre aussi le temps du processus de traduction que le participant a utilisé pour traduire un segment, quand il a fait une pause dans un segment du texte ou une pause sur une touche du clavier. En plus, le programme peut monter le processus de traduction sur un graphe qui indique linéairement

les mouvements du participant. En utilisant Translog, les chercheurs peuvent ainsi comprendre les actions du participant lors du processus de traduction. Mais le programme possède aussi des lacunes. C'est pourquoi nous avons aussi utilisé la fonction de l'enregistrement de l'écran du programme Powerpoint. Ainsi, nous avons pu obtenir les informations sur les sources électroniques que les étudiants ont utilisées pour traduire les termes dans le domaine karstique. Malheureusement, ces méthodes n'aident pas à comprendre ce qui se passe dans les pensées du traducteur, il est donc nécessaire de présenter des méthodes complémentaires pour accéder à ces informations. Pour notre part, nous avons introduit un sondage.

L'analyse que nous avons effectuée pour le texte 1 a montré que le groupe NOP a traduit correctement plus de termes que le groupe OP. Le groupe OP ayant plus d'expériences en traduction, ces étudiants ont terminé leur traduction plus rapidement que le groupe NOP. On a aussi remarqué une différence dans la catégorie des événements par minute en Translog. Le groupe OP a obtenu le résultat 42, tandis que le groupe NOP a obtenu le résultat 32. Dans la catégorie de la formation du texte par minute, le groupe OP a été plus rapide et obtenu le résultat 28. Le résultat du groupe NOP est de 23. Nous avons fait une comparaison des problèmes que les étudiants ont rencontrés durant le processus de traduction. Les deux groupes ont rencontré des problèmes avec l'usage du terme « poreux » et de l'article. Les groupes ont été négligents dans le processus de transcription des équivalents de traduction et ils n'ont pas relu les termes choisis. Des étudiants dans le groupe NOP ont aussi omis des termes. Nous avons remarqué une plus grande compétence dans le processus de recherche des termes à partir de différentes sources. Une partie des étudiants a eu des problèmes à retranscrire les termes correctement dans le moteur de recherche et, pour cela, ils ont présenté des termes incorrects dans la version finale en Translog. Une partie des étudiants a choisi une traduction faite d'après leur propre raisonnement, mais ils n'ont pas vérifié le sens du mot choisi. Le plus gros problème du groupe NOP concerne le manque de vérification des traductions. Certains étudiants ont aussi montré peu de compétence dans la recherche de solutions pour les traductions.

Les deux groupes ont utilisé des sources électroniques similaires voire les mêmes dans certains cas, mais avec une dynamique différente. Le groupe OP a surtout utilisé les cinq sources suivantes : Glosbe, Google, Larousse, Wikipedia, Pons et le groupe NOP a avant tout utilisé ces cinq sources : Wikipedia, Google, Linguee, Glosbe, Slovensko-francoski slovar.

L'analyse que nous avons effectuée pour le texte 2 a également montré que le groupe NOP a traduit plus de termes correctement que le groupe OP. Après avoir comparé les données sur le temps imparti avec Translog, on en conclut que le groupe OP a terminé le processus une minute avant le groupe NOP. Le groupe OP a produit seulement 11 évènements par minute de plus que le groupe NOP. Dans la catégorie concernant la formation du texte par minute, Translog a enregistré le résultat 42 pour le groupe OP et le résultat 37 pour le groupe NOP, donc le groupe OP a été plus rapide. Le plus gros problème du texte 2 a été le choix incorrect du terme traduit. Le groupe NOP a rencontré plus de problèmes que le groupe OP dans la catégorie de la traduction de termes par raisonnement parce qu'une partie des étudiants n'a pas vérifié son choix. Le groupe NOP a eu également des problèmes avec le temps à disposition pour le processus de traduction. Dans la catégorie des omissions, nous avons noté que le groupe OP s'est heurté à plus de difficultés. Le groupe NOP a été plus négligent en matière de transcription des termes dans le moteur de recherche. Les deux groupes ont eu des problèmes avec l'usage de la minuscule du terme « kras ». Nous avons remarqué une plus grande compétence dans le processus de recherche des termes dans différentes sources pour le groupe OP. En même temps, certains étudiants de ce groupe ont eu des problèmes dans la catégorie de la transcription des termes choisis dans Translog. Le groupe NOP a eu plus de problèmes que le groupe OP quant à la vérification du terme choisi.

Le groupe OP a essentiellement utilisé ces cinq sources : Google, Francosko-slovenski slovar, Terminologišče, Wikipedia, Glosbe et le groupe NOP Google, Wikipedia, Francosko-slovenski slovar, Razvoj krasa, Pons.

Le sondage a confirmé nos remarques sur les compétences dans le processus de traduction du groupe OP. Les étudiants ont déclaré avoir déjà traduit des textes spécialisés dans les domaines technique, juridique, informatique, financier, médical, agricole, mais aussi des textes traitant des dispositifs pour le traitement de l'eau, du travail du personnel en entreprise, de la correspondance commerciale et de la sécurité. Les deux groupes ont confirmé que les termes les plus difficiles à traduire dans le texte 1 étaient : »lezike«, »nezveznosti«, »sadra«, »halit«, »razpoke«, »presledki«, »topen«, »porozen«. Dans le texte 2, ils ont noté que les termes les plus difficiles à traduire étaient : »les discontinuités«, »karstification«, »les gouffres«, »l'aquifère«, »le lapiaz«, »les vides«, »les massifs« et »stratigraphique«.

Les étudiants ont également confirmé qu'il était plus difficile de traduire le texte slovène en français, on peut donc confirmer cette hypothèse. Ils ont ajouté que les sources les plus utiles

pour traduire un texte du domaine karstologique sont les sources slovènes, mais ils ont aussi noté le même nombre pour les sources françaises. Nous ne pouvons donc pas complètement confirmer notre hypothèse qui affirme que les sources étrangères sont plus nombreuses. L'hypothèse que les étudiants du groupe OP ont traduit plus de termes correctement que le groupe NOP a été réfuté. L'hypothèse selon laquelle le groupe OP aurait conclu le processus de traduction avant le groupe NOP a été confirmée. En effet, le groupe OP a traduit le texte 1, 2,3 minutes avant que le groupe NOP. Ils ont également traduit le texte 2 avant le groupe NOP, mais dans ce cas ils ont été plus rapides d'une minute.

8 Bibliografija

8.1 Literatura

- Cabré, María Teresa. 1999. *La terminología: Representación y Comunicación*. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra.
- Durieux, Christine. 1990. La recherche documentaire en traduction technique : conditions nécessaires et suffisantes. *Meta*, 669–675.
- Ericsson, Karl-Anders in Simon, Herbert. 1980. Verbal Reports as Data. *Psychological Review* 87, 215-251.
- Gams, Ivan. 2004. *Kras v Sloveniji v prostoru in času*. Ljubljana: Založba ZRC.
- García-Izquierdo, Thomas in Conde Isabel. 2012. Investigating specialized translators: Corpus and documentary sources. *Ibérica*, 131-156.
- Gerloff, Pamela. 1987. Identifying the Unit of Analysis in Translation: Some Uses of Think-Aloud Protocol Data. V G. K. C. Færch, *Introspection in Second Language Research* (135-158). Philadelphia: Multilingual Matters.
- Hansen, Gyde. 2010. Integrative description of translation processes. *Translation and Cognition*, 189–211.
- Hirci, Nataša. 2009. Empirične raziskovalne metode za opazovanje prevajalskega procesa. *Sodobne metode v prevodoslovnem raziskovanju*, 62-68.
- Hirci, Nataša. 2009. Možnosti uporabe sodobnih prevajalskih virov med študenti prevajalstva. V V. Mikolič, *Jezikovni korpusi*. Koper: Založba Annales.
- Hirci, Nataša. 2016. Ključna vloga praktičnega usposabljanja v visokošolskem izobraževanju: Kaj prevajalska praksa nudi bodočemu prevajalcu? *Vestnik za tuje jezike/Journal for foreign languages*, 23-40.
- Jakobsen, Arnt Lykke. 2011. Tracking translator's keystrokes and eye movements with Translog. *Benjamin's Translation Library*, 37-57.
- Jakobsen, Arnt Lykke. 2015. A brief historical overview of translation process research. *EST Newsletter*, 9.
- Karl-Anders Ericsson, Herbert Simon. 1984; 2. izdaja 1993. *Protocol Analysis: Verbal reports as data*. Cambridge: MA: MIT Press.
- Kourouni, Kyriaki. 2015. Translation process research in the classroom. *EST Newsletter*, 13-14.

- Limon, David. 2009. Sociological and ethnographic approaches to non-literary translation. V N. H. Darja Fišer, *Sodobne metode v prevodoslovnem raziskovanju*, 22-24. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.
- Lörcher, Wolfgang. 1991. *Translation Performance, Translation Process, and Translation Strategies: a Psycholinguistic Investigation*. Tübingen: Gunter Narr.
- Martín, Ricardo Muñoz. 2015. From Process Studies to Cognitive Translatology. *EST Newsletter*, 10-11.
- Navarro, Aura E. 2016. La terminologie : un outil nécessaire pour le traducteur spécialisé. *Studia Romanica Posnaniensia*, 63-75.
- O'Brien, Sharon. 2015. The borrowers: Researching the cognitive aspects of translation. *Benjamin's current topics*, 5-13.
- Risku, Hanna. 2012. Cognitive Approaches to Translation
- Stepišnik, Uroš. 2011. *Fizična geografija krasa*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.
- Vintar, Špela. 2008. *Terminologija, terminološka veda in računalniško podprta terminografija*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, Oddelek za prevajalstvo.
- Vrtovec, Katarina. 2019. Kognitivne sheme v slovenskih definicijah na področju krasoslovja. Ljubljana.

8.2 Viri

- SIGES Rhin-Meuse. (b.d.). »Notions générales sur les aquifères karstiques.« Prevzeto 10. 12. 2018. <http://sigesrm.brgm.fr/Notions-generales-sur-les-aquiferes-karstiques>.
- Oddelek za prevajalstvo. 2019. »Prevajalska praksa I.« Dostop: 6. 10. 2019. <https://prevajalstvo.ff.uni-lj.si/predmet/prevajalska-praksa-i>.
- Gyde Hansen. 2011. »The translation process: from source text to target text.« Dostop: 26. 11. 2019. <https://gydehansen.dk/media/113/the-translation-process-from-st-to-ttcwp.pdf>.
- ZRC SAZU. (b.d.). »Inštitut za raziskovanje krasa.« Dostop: 7. 11. 2019. <https://izrk.zrc-sazu.si/#v>.
- Predsednik Republike Slovenije. 2012. »Revija Acta Carsologica.« Dostop: 7. 11. 2019. <http://www.up-rs.si/up-rs/uprs.nsf/objave/5286F993EA73D644C1258088004B492C?OpenDocument>.
- WeTransfer. 2019. WeTransfer. Dostop: 12. 12. 2018 . <https://wetransfer.com/>.

8.3 Viri uporabljeni v analizi

- Glosbe. 2019. Dostop: 11. 12. 2018. <https://sl.glosbe.com/>.
- Wikipedia. 2019. Dostop: 11. 12. 2018. https://sl.wikipedia.org/wiki/Glavna_stran.
- Google. 2019. Dostop: 11. 12. 2018. <https://www.google.com/>.
- Amebis. 2017. Termania. Dostop: 11. 12. 2018. <https://www.termania.net/>.
- Jean Duperrex. b.d. »Extraction de sel de roche.« Dostop: 11. 12. 2018. <http://www.jeanduperrex.ch/Site/Sel.html>.
- Cuvier, F. G. 1820. Dictionnaire des sciences naturelles. Paris: F. G. Levrault.
- Editions Larousse. b.d. Dostop: 11. 12. 2018. <https://www.larousse.fr/dictionnaires/francais-monolingue/>.
- Grad, A. b.d. Francosko-slovenski slovar.
- Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU in avtorji. 2015. Slovar slovenskega knjižnega jezika. Dostop: 11. 12. 2018. <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>.
- Kellogg, M. b.d. Word Reference. Dostop: 11. 12. 2018. <https://www.wordreference.com/>.
- Kras na dlani. b.d. »Kraške kamnine in raztapljanje kamnin.« Dostop: 11. 12. 2018. <https://www.krasnaddlani.si/o-krasu>.
- Le Robert. 2017. Le Petit Robert.
- Linguee. 2019. Dostop: 11. 12. 2018. <https://www.linguee.com/>.
- MadeInFutura. 2019. Futura-Sciences. Dostop: 11. 12. 2018. <https://www.futura-sciences.com/>.
- Park Škocjanske jame. 2015. »Geologija in hidrologija.« Dostop: 11. 12. 2018. <https://www.park-skocjanske-jame.si/vsebina/zavarovano-obmocje/geologija-in-hidrologija>.
- PONS GmbH. 2019. Pons. Dostop: 11. 12. 2018. <https://sl.pons.com/prevod>.
- Reverso-Softissimo. 2019. Reverso. Dostop: 11. 12. 2018. <https://dictionary.reverso.net/>.
- Translation Centre for the Bodies of the European Union. 2019. Iate Dostop: 11. 12. 2018. <https://iate.europa.eu/home>.
- Viktor Jesenik, N. D. b.d. Slovensko-francoski slovar.
- ZRC SAZU. 2019. Terminologiče. Dostop: 11. 12. 2018. <https://isjfr.zrc-sazu.si/sl/terminologisce/slovarji/geografski/iskalnik?iztocnica=lezika#v>.

ZRC SAZU. (b.d.). Razvoj krasa. Dostop: 11. 12. 2018. <http://www.razvojkrasa.si/>.

9 Priloge

9.1 Besedili uporabljeni v analizi

Besedilo 1

Kraško površje je najpogosteje sestavljeno iz sedimentnih kamnin, predvsem karbonatnih, vendar to ni pravilo, saj kraško površje najdemo tudi na metamorfnih in magmatskih kamninah. Najznačilnejša kraška kamnina je apnenec, ki je tudi zelo topna. Poleg apnenca najdemo tudi dolomitne kamnine, ki so zelo porozne. Poleg zgoraj omenjenih kamnin je potrebno omeniti še evaporite iz katerih nastaja sadra, halite (ali kamena sol), marmor in karbonatit.

Pomembno vlogo pri nastajanju kraškega površja imajo nezveznosti v kamninah. Lezike v kamnini med seboj ločujejo dve plasti, skozi katere se navadno pretaka voda. Presledke v kamnini imenujemo razpoke. Najpogosteje nastanejo zaradi tektonskega delovanja in so prav tako prepustne za vodo.

(Vir: Kras na dlani. »Kraške kamnine in raztapljanje kamnin.« Dostop: 10. 12. 2018. <https://www.krasnaddlani.si/o-krasu>.)

Besedilo 2

Spécificités du karst

La spécificité du karst provient du processus de karstification qui, par dissolution des roches carbonatées (calcaires et dolomies), agrandit les discontinuités tectoniques et stratigraphiques contenues à l'intérieur des massifs. Il en résulte généralement des paysages de surface caractéristique (lapiaz, dolines, etc.), associés à un paysage souterrain constitué par les grottes et les gouffres. C'est ainsi quasiment le seul aquifère pénétrable par l'homme.

Les dimensions de ces vides présentent une très grande variabilité, depuis les fissures micrométriques à millimétriques jusqu'à des conduits de quelques dizaines de mètres de section et longs de plusieurs kilomètres. Il en résulte des vitesses d'écoulement à l'intérieur de l'aquifère très variables, allant de moins de quelques centimètres par heure à plusieurs centaines de mètres par heure. Ces circulations souterraines très rapides sont l'une des principales caractéristiques hydrogéologiques des aquifères karstiques.

(Vir : SIGES Rhin-Meuse. »Notions générales sur les aquifères karstiques.« Dostop : 10. 12. 2018. [http://sigesrm.brgm.fr/Notions-generales-sur-les-aquiferes-karstiques.](http://sigesrm.brgm.fr/Notions-generales-sur-les-aquiferes-karstiques))

9.2 Anketa

ANKETA

ŠIFRA:

1. Kateri letnik študija obiskujete? MA 1 / MA 2
2. Imate že kakšne delovne izkušnje s prevajanjem strokovnih besedil?
 - NE
 - DA
 - Kakšno delo ste opravljali?
 - prevajalska praksa v okviru študija
 - delo v prevajalski agenciji
 - delo na projektu
 - prevajanje za znanca
 - praktično usposabljanje Erasmus +
 - pripravništvo v tujini
 - delo v evropskih institucijah
 - Drugo:
 - Ali so vam pridobljene izkušnje pomagale pri prevajanju današnjega besedila in pri iskanju virov?
 - Kakšna besedila ste prevajali v sklopu dela?

3. V vsakem besedilu **obkrožite** in **oštevilčite** 5 mest, ki so vam povzročala največ težav in na kratko pojasnite, kakšne so bile težave.

(1) Kraško površje je najpogosteje sestavljeno iz sedimentnih kamnin, predvsem karbonatnih, vendar to ni pravilo, saj kraško površje najdemo tudi na *metamorfnih* in *magmatskih kamninah*. Najznačilnejša kraška kamnina je *apnenec*, ki je tudi zelo topna. Poleg apnenca najdemo tudi *dolomitne* kamnine, ki so zelo porozne. Poleg zgoraj omenjenih kamnin je potrebno omeniti še *evaporite* iz katerih nastaja *sadra*, *halite* (ali kamena sol), *marmor* in *karbonatit*.

Pomembno vlogo pri nastajanju kraškega površja imajo nezveznosti v kamninah. *Lezike* v kamnini med seboj ločujejo dve plasti, skozi katere se navadno pretaka voda. Presledke v kamnini imenujemo *razpoke*. Najpogosteje nastanejo zaradi tektonskega delovanja in so prav tako prepustne za vodo.

(Vir: Kraške kamnine in raztapljanje kamnin - Kras na dlani; <<https://www.krasnadhani.si/o-krasu>>. Dostop: 10. 12. 2018)

1. _____

2.

3.

4.

5.

(2) Spécificités du karst

La spécificité du karst provient du processus de karstification qui, par dissolution des roches carbonatées (calcaires et dolomies), agrandit les discontinuités tectoniques et stratigraphiques contenues à l'intérieur des massifs. Il en résulte généralement des paysages de surface caractéristique (lapiaz, dolines, etc.), associés à un paysage souterrain constitué par les grottes et les gouffres. C'est ainsi quasiment le seul aquifère pénétrable par l'homme.

Les dimensions de ces vides présentent une très grande variabilité, depuis les fissures micrométriques à millimétriques jusqu'à des conduits de quelques dizaines de mètres de section et longs de plusieurs kilomètres. Il en résulte des vitesses d'écoulement à l'intérieur de l'aquifère très variables, allant de moins de quelques centimètres par heure à plusieurs centaines de mètres par heure. Ces circulations souterraines très rapides sont l'une des principales caractéristiques hydrogéologiques des aquifères karstiques.

(Vir : Notions générales sur les aquifères karstiques - SIGES Rhin-Meuse ; <<http://sigesrm.brgm.fr/Notions-generales-sur-les-aquiferes-karstiques>>. Dostop : 10. 12. 2018)

1.

2.

3.

4.

5.

4. Kateri način prevajanja vam je povzročal največ preglavic?

Prevajanje v slovenski jezik / Prevajanje v francoski jezik

5. Zakaj je bil izbrani način prevajanja težji? (Navedete lahko več razlogov)

6. V katerem jeziku so prevladovali spletni viri?

10 Izjava o avtorstvu

Izjavljam, da je magistrsko delo v celoti moje avtorsko delo ter do so uporabljeni viri in literatura navedeni v skladu s strokovnimi standardi in veljavno zakonodajo.

Ljubljana, december 2019

Katja Mavrič Bordon